

CHILE-BULLETTINEN

Nr 4 1973 Pris 2kr

CHILE 1905-1973 **Allendes sista tal**

**AGA-chef ledde kuppförsök
Så våldtogs Chiles folk
Kentauroplanen**

Stöd Chiles folk ~pg 65 39 28-2

Plattform för Chilekommittén

Chilekommittén bildades i januari 1971 och dess målsättning var att stödja Unidad Populares program, att informera den svenska allmänheten om den chilenska utvecklingen, att bekämpa den kampanj av felaktig och snedvriden information som sprids av de imperialistiska nyhetsbyråerna och dess allierade i Chile, samt att organisera solidaritetsaktioner som stöd för den Chilenska utvecklingen.

Kuppen i Chile har nu förändrat situationen och Chilekommitténs plattform och främsta mål är nu att stödja Chiles folk i dess kamp för socialismen - mot fascismen, som den avslöjat sig i sin mest brutala form.

I vårt arbete använder vi följande paroller:

- 1 STÖD DET CHILENSKA FOLKET'S
KAMP MOT FASCISM - FÖR
SOCIALISM
- 2 KAMP MOT USA-IMPERIALISMEN

Chilekommittén avser att föra en självständig linje, vilket betyder att de organisationer och personer som vill arbeta med Chilekommittén har att ställa upp under våra paroller, men att man kan använda arbetsparoller som står i överensstämmelse med någon av de två parollerna.

Vi har i dagarna startat en insamling, var behållning oavkortat skall gå till motståndsrörelsen i Chile. Vad pengarna skall användas till avgörs helt av de chilenska kamraterna.

Chilekommittén har kontakter med liknande organisationer i Norden och övriga Europa och vill arbeta för en internationell samordning av insatserna för Chile.

Vi vill också medverka till bildandet av lokalgrupper över hela landet och ställer gärna upp med information och i mån av personella resurser medverkar vi också vid demonstrationer och möten mm.

Chilekommittén har under de dagar som gått sedan kuppen i Chile mottagit mängder av förfrågningar om hur man på effektivast möjliga sätt skall kunna stödja Chiles folk och Chilekommitténs arbete. Vi behöver folk, erfarenhet m m och välkomnar alla som vill stödja vår verksamhet både med praktiskt och teoretiskt arbete.

Anm. Plattformen kommer att ha sin nuvarande utformning till dess att ett program utfärdats från motståndsrörelsen och dess representanter i Rom.

Medverkande i detta nummer:

Stefan de Vylder, Tor Sällström,
Erik Nilsson, Anna-Karin Sjödin

Layout: Per Carleson

Ansvarig utgivare: Anna Venegas

Chilekommittén - G:la Brogatan 29 5tr
Tel.: 08 / 21 27 23 Pg. 65 39 28 - 2

ledare

- Den bolivianska fascismen är ingenting i jämförelse med fascismen i Chile idag.

Det säger en av de bolivianska flyktingar som i dagarna kommit till Sverige från militärjuntans Chile. Jag blev utsatt för tortyr, bl.a. elchocker. Från min cell såg jag hur flera kvinnor misshandlades tills de förlorade medvetandet - för att sedan våldtas av soldaterna.

Chile har varit tillflyktsort för tusentals politiska flyktingar från andra latinamerikanska länder. Många har flytt undan politisk förföljelse i Bolivia, Brasilien, Uruguay, Paraguay m. fl. länder. I Chile fick de en fristad under UP-regeringen. Många har redan arkebuserats, andra är fängslade.

- Jag blev tillfrågad på gatan om jag hade mina papper i ordning, säger en av brasilianerna. "Ja, svarade jag och visade mina papper. -Nu har ni inte det längre, blev svaret, och så revs mina papper sönder mitt framför ögonen på mig. Samma sak har hänt många av mina kamrater".

Så beskriver de latinamerikanska flyktingarna i Chile situationen. Men även chilienarna kan berätta om tortyr, hänsynslös brutalitet och övergrepp från fascisternas sida.

- Alla som överhuvudtaget deltagit i några politiska aktiviteter under Allendes tid är idag hotade. Arbetarna utsätts för systematisk förföljelse. Men även tjänstemän och intellektuella hamnar idag i juntans fängelser. Det finns ingen som helst säkerhet i Chile längre. Vi kände oss personligt hotade. Därför måste vi lämna Chile.

Och de som stannar kvar? Förutom det öppna förtrycket, har ff.a arbetarklassen drabbats även på andra sätt. Tusentals arbetare har avskedats vilket betyder förlängd arbetsvecka från 40 till 48 timmar, för resten av arbetarna. Lönerna har frysts, medan priserna på alla nödvändighetsvaror skjutit i höjden på ett sätt som saknar motstycke i Chile.

- Över en natt höjdes priserna med 400 - 1800 procent! Bröd, mjölk, tvätt-

medel, bussbiljetter - allt har blivit dyrare. Det är arbetarna som drabbas hårdast. Ett par skor kostar nu en hel månadslön för en arbetare. Situationen är ohållbar.

Men har inte den internationella reaktionen mot fascistjuntan på något sätt märkts i Chile?

- Jo, den öppna repressionen har minskat något de senaste veckorna. antagligen till följd av det internationella trycket. Men påtryckningarna kunde vara kraftfullare, inte minst från de stora internationella organisationernas sida. FN:s flyktingläger i Santiago t. ex. är ingen säker tillflyktsort. Vi har bevis för att militären tagit sig in i lägret och fört bort flyktingar. Situationen för de flyktingar som vistas på lägret är alltså minst sagt osäker.

Många av dem som nu kommit till Sverige, har sina familjer kvar i Chile. Oron för släktingar och vänner är stor bland flyktingarna. Men de är samtidigt övertygade om att kampen mot fascismen i Chile på lång sikt kommer att bli framgångsrik, och många räknar med att längre fram kunna återvända till Chile för att delta i motståndskampen.

- Kuppen kom inte oväntat. Ändå var det en chock för oss alla att uppleva fascisternas fruktansvärda brutalitet. Vi hade väntat en sammandrabbning, men inte av det här slaget. Aldrig har borgarklassen och imperialismen agerat på ett så förödande sätt i något latinamerikanskt land.

VI MÅSTE I SVERIGE ARBETA FÖR ETT AKTIVT STÖD ÅT DE POLITISKA FLYKTINGARNA OCH DEN CHILENSKA MOTSTÅNDSRÖRELSEN.

VI MÅSTE INFORMERA OM SITUATIONEN I CHILE.

VI FÅR INTE TILLÅTA ATT SVENSKA MASSMEDIA "GLÖMMER" VAD SOM HÄNDER I CHILE.

DELTA I CHILEKOMMITTENS ARBETE! Det har redan bildats ett flertal kommittéer runt om i landet (se kontaktlista).

STÖD DEN CHILENSKA MOTSTÅNDSRÖRELSEN! Pg. 65 39 28 - 2.

AGA

Den 29 juni i år gjorde en del av den chilenska krigsmakten ett försök att störrta Allende och enhetsfronten för att införa militärdiktatur.

Bland de inblandade märks Hernán Errázuriz - en AGA-chef som var direkt inblandad i kuppförsöket?

I denna situation bildade de chilenska arbetarna bevakningskommittéer för att försvara sina arbetsplatser - så även på AGA:s fabriker.

Historisk bakgrund: Sedan snart tre år hade Chile en enhetsfrontsregering (Unidad Popular = UP). Basen i regeringsprogrammet var att bereda vägen för socialismen. En av de första åtgärder man företog var att nationalisera utvinningen av naturtillgångarna. Snarare skulle också monopolföretag och strategiska industrier övergå i statlig ägo. Denna politik hotade de inhemska och utländska kapitalisternas intressen, och efter det ökade stöd som chilensarna gav UP i parlamentsvalen i mars i år, ansåg dessa att ingen tid fick spillas och inga metoder lämnas oprövade i försöken att störta regeringen. Brutala attentat och sabotage mot landets ekonomi gjorde att det politiska klimatet hettades till. En radikaliserings av arbetarklassen har skett kontinuerligt. Denna ökade medvetenhet gjorde att arbetarna själva inte accepterade några eftergifter till oppositionen utan insåg nödvändigheten av en utökad arbetarkontroll och folkmakt.

Polariseringen i landet gjorde att den falang inom oppositionen som ansåg att det enda alternativet för att rädda kapitalismen var en militärkupp fick mer och mer stöd även från utländska intressenter (multinationella företag och vissa länders underrättelseorgan). Fredagen den 29 juni omringade ett pansarregemente under överste Soupers befäl presidentpalatset, men trots ihärdig skottlossning i 2-3 timmar, med ett 20-tal dödsoffer, lyckades man inte inta palatset. Kuppen misslyckades, men under de första förvirrade timmarna gav arbetarnas centralorganisation, CUT, order till arbetarna att uppehålla sig på sina arbetsplatser, bilda bevakningskommittéer samt avvakta vidare order från CUT.

Måndagen den 2 juli gavs order till arbetarna att fortsätta med den skärpta vaksamheten på sina arbetsplatser.

Det var detta som utlöste konflikten på AGA-Chile.

AGA är det största företaget i Chile inom syrgas- och svetssektorn. AGA står för 70% av syrgasproduktionen, 80% av acetylenframställningen och har 30% av marknaden för svetselektroder. AGA dominerar alltså klart marknaden. Denna monopolställning gör att AGA är med på listan över de 91 viktigaste företag som den chilenska regeringen ansåg måste förstärkas.

"Ockupationen": I intervjuer gjorda med anställda på de båda Santiago-fabrikerna den 24 och 25 juli, uttalar sig Helio Rojas, ordförande i den för arbetare och tjänstemän gemensamma verkstadsklubben,

—Allende störtad Vinsten säkrad

"Från början var det som hände på AGA ingen ockupation, utan en följd av de beklagliga händelserna den 29 juni. Det bildades en bevakningskommitté, som accepterades av AGA-ledningen. Det var alltså inte frågan om någon ockupation. Därefter meddelades att det hade kommit hit en representant från koncernledningen och att det pågick förhandlingar med den chilenska företagsledningen. Det var chefsjuristen Anders Hedberg som diskuterade med företagsledningen. Han ville dock inte prata varken med regerings- eller arbetarrepresentanterna. Han vägrade ta emot klubbstyrelsen. Vi lade dock fram fyra förslag för lösning av konflikten, men samtliga förslag förkastades av Hedberg och AGA-Chiles ledning. Förslagen var:

1. Att en svensk chef utsågs för AGA-Chile.
2. Att en person i den nuvarande administrationen (arbetaradministrationen) utsågs som chef.
3. Att en representant för CORFO (motsv. ungefär AB Statsföretag) blev chef.
4. Att den av arbetarna bildade styrelsen tog hand om företagets ledning med CORFO-ingenjörer som rådgivare.

Detta visar att det från arbetarnas sida fanns en vilja att uppnå en förhandlingslösning. Koncernledningens representant krävde att den gamla ledningen skulle sitta kvar, och det kunde vi inte acceptera.

När förhandlingarna pågått omkr. två veckor, stämde AGA-ledningen de fem fackföreningsfunktionärerna inför domstol och det utfärdades häktningsorder mot oss. Med stor förvåning och förargelse mottog

Reaktionen på AGA - Sverige

Enligt uppgifter från AGA-arbetare i Sverige har företagets information om ockupationen i Chile varit mycket knapphändig och ensidig. I AGA-klipp har helt kort beskrivits hur arbetarna olagligt ockuperat företagets fabrik i Chile, dock utan att sätta in händelsen i sitt sammanhang. Denna korta notis är tydligen det enda som införts. Betr. AGA:s verkstadsklubbbs agerande, kan konstateras att de chilenska arbetskamraternas vädjan om stöd och solidaritetshandlingar ej mött något gensvar. AGA:s socialdemokratiska verkstadsklubb har alltså ej på något sätt agerat för att ge information om ockupationen eller stödja sina chilenska arbetskamrater.

arbetarna detta meddelande. Det var då vi beslöt oss för att kräva ett omedelbart förstatligande av AGA."

130 av de anställda röstade för att AGA skulle förstatligas helt, 44 röstade för halvförstatligande (staten äger 51% av aktierna), medan ingen ville ha kvar det gamla ägarförhållandet.

Ekonomisk exploatering: Det var inte bara som hämnd för åtalet som arbetarna bestämde sig för att överta AGA. Bakom beslutet låg många år av missförhållanden och motsättningar.

"Lönerna på AGA-Chile har varit mycket låga, bland de lägsta i Santiago-området." Företaget påstod också att man givit arbetarna lån. "Vi fick en artikel översatt från en svensk tidning, av den svenske vice VD:n för AGA, att Chile-avdelningen skulle ha lånat ut pengar till oss för inköp av TV-apparater. Det är en förbannad lögn. Vi har aldrig fått låna pengar. De enda som fått låna pengar är de som sitter i företagsledningen. Försäljningschefen t.ex., Arnoldo Lobardes, fick ett lån på 600.000 escudos för en semesterresa till Europa. Dagen innan hade jag bett om ett lån på 20.000 escudos för att reparera min bostad. Jag blev nekad med motiveringen att det inte fanns pengar."

En man som jobbat 30 år på företaget hade följande att säga om företagsledningen: "De har sagt att de alltid följt de chilenska lagarna och då speciellt arbetslagstiftningen. Arbetarna anställdes direkt av arbetarna på AGA för att man skulle slippa betala sjukförsäkrings- och arbetsgivaravgifter. På den tiden hade vi inte heller någon fackförening, regeringen försvarade inte arbetarnas intressen; vi var helt försvarslösa."

Arbetsmiljön: Alla tre fabriker är i mycket dåligt skick. Enligt svenska arbetsföreskrifter skulle man ha fått stänga dessa fabriker för flera tiotals år sedan.

En arbetare i produktionskommittén på svetselektrodfabriken säger: "Det var jävligt gamla maskiner som svenskarna tog hit. Vår dröm är att få en hydraulisk maskin så att vi kan höja produktionen. Arbetskraft finns så det räcker, men det saknas maskiner."

Fackklubbens ordförande säger: "Här har inga investeringar gjorts de senaste tolv åren. Maskinerna är inte bara nedslitna, de är också tekniskt föråldrade

och olönsamma. Vi har inte heller fått några reservdelar den senaste tiden. Uppriktigt sagt är vi rädda att det snart ska hända en allvarlig olycka."

En fackklubbsledamot på samma fabrik säger: "Här finns mycket giftigt damm; vi har begärt vissa installationer för att avlägsna dammet och rena luften. Majoriteten av arbetarna här har magbesvär, eftersom dammet går ner i magen, och de skydd som finns är otillräckliga under rådande förhållanden. Jag arbetade på den här avdelningen i sju år men tvingades sluta på grund av magsår. Mina kamrater sade att jag blivit så mager att jag knappt syntes längre. Läkaren beordrade mig att genast sluta där. Jag bytte till en annan avdelning, men de arbetskamrater som är kvar befinner sig i samma tillstånd. Visserligen får de en liter mjölk om dagen, men läkaren säger att mjölken inte hjälper mot dammet. Vi tillhör socialförsäkringskassan och betalar avgift till den. Genom den får vi fri läkarvård, men vi måste själva betala medicinen."

Företagsdemokratin: "Före 1970 hade vi ingenting alls att säga till om. När vi ville tala med någon i ledningen, tvingades vi be om tillstånd en eller två dagar innan, om de överhuvud taget ville ta emot oss. Sedan Allende blivit president ändrade det sig. Det blev lättare att få prata med dem, men ändå fick vi inte deltaga när något skulle beslutas. Det var just den dåliga skötseln av administrationen som gjorde att vi bestämde oss för att överta kontrollen över företaget."

Administrationen: Kamrern, Montano Jiménez, hade tidigare förklarat att han använde två bokföringar, en för att visa upp för skattemyndigheterna och en för företaget. AGA-Chile gick 1972 med 19 miljoner escudos i förlust; 13 miljoner stod som ospecificerade utgifter.

"Fackklubbens ledning bad flera gånger om en förklaring hur pengarna använts, men det fick vi inte någon. Dessutom tog företagets ledning den 3 och 9 juli ut 1.705.000 escudos från banken, utan att säga vad de skulle använda dem till. Den statlige interimschefen håller nu på att undersöka hur vi kan få tillbaka dem. Vi vill stämma dem för stöld, men det kan vi tyvärr inte göra, eftersom pengarna officiellt stulits från Svenska AGA. Nu beror det på dem om några åtgärder

skall vidtagas. Det är så typiskt att man kallar oss arbetare för tjuvar, när det i verkligheten är administratörerna som är skurkar.

I detta sammanhang måste vi understryka att AGA-Chiles styrelseordförande, Hernán Errázuriz, är medlem i Nationalpartiet och dessutom arbetar aktivt i den fascistiska organisationen "Fosterland och Frihet". Han var direkt inblandad i kuppforsöket den 29:de juni och anhölls av polisen, men släpptes mot borgen eftersom han är advokat."

Investeringssabotage: För fyra år sedan fanns det utförliga planer på att bygga en ny syrgasfabrik på mark man köpt vid elektrod fabriken, samt att även förlägga huvudkontoret dit. Den planerade anläggningen skulle bli toppmodern och framställa flytande syrgas och argon. För att finansiera nybygget tog man lån i en schweizisk bank på 600.000 schweizerfranc och 250.000 USA-dollar. Efter Allendes valseger ändrades planerna. De maskiner som inköpts såldes, och det enda som AGA-Chile behöll var markområdet. Däremot byggdes en ny fabrik i Córdoba i Argentina. Men låneskulden står kvar på AGA-Chile och nu kräver banken att pengarna skall återbetalas.

Det finns andra liknande skulder som AGA-Chile officiellt står för, utan att dessa pengar använts här.

"Man tog även hem alla svenskar som jobbade här, och lämnade företaget i händerna på en inkompetent chilensk ledning för att med gamla och utslitna maskiner fortsätta produktionen med en stenåldersmässig teknik. De råvaruleveranser som svenska AGA skulle ombesörja kom sällan och man fick jobba för halv maskin."

Sammanfattningsvis kan man konstatera att det var de politiska händelserna den 29 juni, missförhållandena på arbetsplatsen, en företagsledning som arbetarna misstrodde, styrelseordförandens medverkan i fascisternas kuppforsök, svenska AGA:s vägran att förhandla med arbetarna och slutligen åtalet mot fackklubbsledningen som gjorde att arbetarna beslöt sig för att själva överta kontrollen över företaget.

Trots att majoriteten av arbetarna på AGA ville ha helstatligt ägande, beslöt regeringen om halvförstatligande. Beroendet av reservdelar och visst material från svenska AGA och en önskan om

fortsätta goda relationer med Sverige ansågs hindra ett fullständigt övertagande. Chile erbjöd sig att betala 51 % av bokföringsvärdet (25.000 dollar), medan svenska AGA krävde 1.500.000 dollar.

Imperialismens verkan: Man ser här hur den onda cirkeln för exploaterade länder fungerar.

Chiles ekonomi av idag, med obefintlig valutareserv, tillåter knappast Chile att betala något till svenska AGA. Varför? Jo, därför att de internationella kapitalisterna begär betalning av Chile för tidigare skulder, samtidigt som man tar hem stora vinster, vilket man tidigare gjorde i ännu större utsträckning, vägrar att investera i nya maskiner och, som pricken över i, vägrar att betala för chilenska råvaror.

Kennecott Copper's bojkottaktioner verkställdes även i Sverige. I november förra året skickades en last koppar till Sverige med Gränges Essem som köpare.

Gränges överlämnade betalningen till domstol istället för till Chile, eftersom man var rädd för att tvingas betala två gånger om Kennecott vann rättegången. Chile är beroende av fasta marknader för sin kopparexport, eftersom den är stommen i den chilenska ekonomin. Detta vet Kennecott; för dem har betalningen för en kopparlast inte så stor betydelse. Det viktigaste är att förstöra Chiles exportmöjligheter, och det lyckades man med, via rättsfall som drar ut på tiden.

Kopparärendet i Sverige har nu kommit upp på hovrättsnivå, men där har det fastnat. Det bör nämnas att i andra länder, som inte lika påtagligt som Sverige har sagt sig stödja den chilenska utvecklingsprocessen, avgjordes målet på några månader till Chiles förmån.

Svenska AGA's nya utspel: I en intervju den 8 augusti berättade den statlige interimschefen vid AGA-Chile om den vidare händelseutvecklingen;

"Svenska AGA har nu inlett en blockad mot oss genom att vägra sälja reservdelar eller råvaror till oss. Man har dessutom befallt alla AGA-filialer över hela världen att göra detsamma. Dessutom har de stoppat all export av svetsutrustning till Chile. Svenska AGA har även sagt att de ska utöva påtryckningar på andra svenska företag (Sandviken, SCA), som vi köper råmaterial ifrån, att stoppa sin försäljning på Chile.

T. Fjörberg stämde den gamla företags-

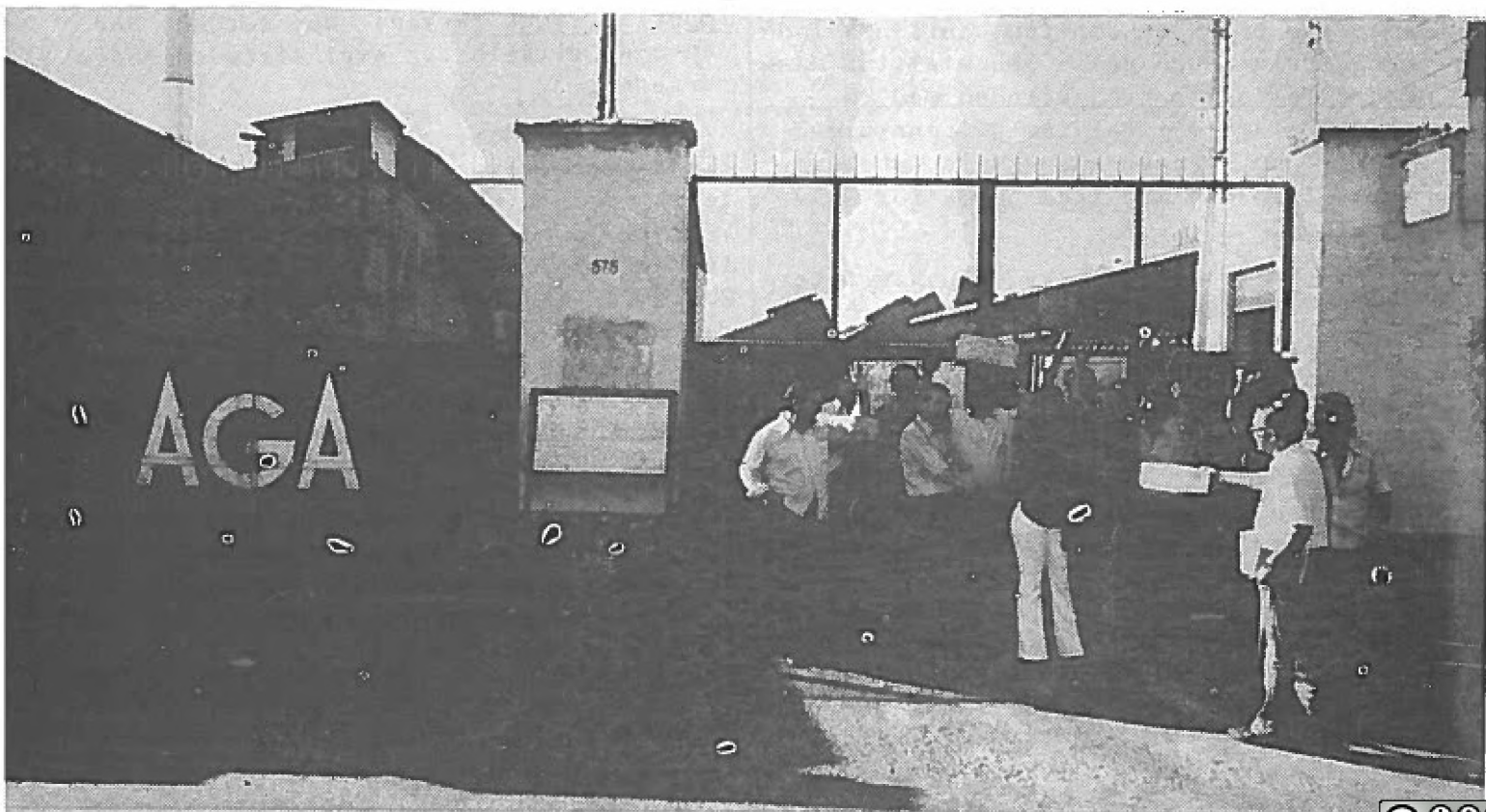
ledningen mig för egenmäktigt förfarande. Detta innebär att tills dess att domstolen löst tvisten har jag ingen juridisk rätt att göra affärstransaktioner i AGA-Chiles namn. Man spärrar det kapital som finns på banken, inkomsterna och även möjligheterna att få krediter.

Om svenska AGA tror att vi är helt utlämnade åt dem och att de kan göra som de vill, då misstar de sig. Vi kommer att inleda affärsförbindelser med andra länder, t.ex. de socialistiska. Om svenska AGA verkligen vill ha en förhandlingslösning på konflikten skulle de inte bära sig åt på det här sättet. Vad de håller på med nu är inga affärsmässiga transaktioner utan politiska handlingar."

Efter intervjun säger en arbetare:

"Vi är angelägna om att arbetarna på AGA i Sverige får reda på vad som händer här. Vi behöver våra svenska kamraters moraliska stöd, men även hjälp med att få hit de nödvändiga råvarorna. Vår rörelse är ju internationell och arbetarnas mål är ju ett och samma över hela världen."

Kurt Karlsson
Gunnar Löfberg.

Till folken

för Chile

Idag den 18 september 1973, Chiles nationaldag, dagen för högtidlig-hållandet av dess oberoende, har vi ledande politiker i Folkets enhetsfront mötts i Rom. Den fascistiska militärkuppen tisdagen den 11 september fann oss vara utanför landet.

Vi kan inte förbli tysta särskilt när kuppen har kastat republiken Chile in i den fruktansvärdaste medborgerska tragedi och utlöst ett verkligt inbördeskrig.

Under en vecka, dag för dag, timme för timme har folkets blod runnit på gatorna sedan den laglige och konstitutionelle presidenten dr Salvador Allende mördades i regeringspalatset.

Han föll tappert kämpande för frihet, demokrati, mänskliga rättigheter, socialism och slut på utsugningen. Han gav sig själv helt för sitt lands fullständiga befrielse och för revolutionen. Han tjänade sina ideal till priset av sitt liv.

Allende har slutit sig till leden av vår nations enastående personligheter - befriarna O'Higgins, Carrera och Manuel Rodriguez och presidentmartyren Balmaceda. Hans arbete, testamente och exempel skall leva för alltid. Allende är närvarande i folkets kamphandlingar. Hela Amerikas fria samvete skall också skriva in hans namn bland de minnesvärda ledare som fallit för mänsklig-hetens frihet tillsammans med Lincoln, Martí, Sandino och Che Guevara.

I själva detta ögonblick skakar en rysning av fasa och fördömande en värld, som våldförts av de massakrer som redan tagit livet av tusentals medborgare.

Aldrig har i Chile en president mördats. Aldrig har ett så fruktansvärt, förradiskt brott begåtts.

Rebellerna grep till vapen och till-grep brutalt flyg-och artilleribombardemang mot den legala, pluralistiska flerpartiregeringen, som bestod av en bred koalition av olika krafter - marxister, kristna, rationalister och oberoende.

Under sina tre år garanterade den helt de mänskliga fri- och rättig-heterna. Under dess mandattid hölls många väljarkonsultationer. Enligt fiendens åsikt var brottet att öppna vägen för en djupgående förvandling av ekonomin och samhället, att upp-rätta en folkets regering, genom folket och för folket.

Dess brott var att vilja ett Chile för Chilenarna, ett eget land och inte en fabrik för att tjäna de interna-tionella monopolerna. Dess brott bestod i nationaliseringen av salpeter, koppar och järn.

Därför svor de nordamerikanska impe-rialisterna att taga hämnd. De plane-rade kallt mordet på Allende och att ruinera landet. De började att konspi-rera från allra första dagen för fol-kets seger. Detta har bekräftats av dokument som kommer från officiella yankeekällor. Det var dessa källor, som bakom scenen aktiviserade och regisse-rade den nyligen genomförda kuppen, som gjordes upp enligt modeller främmande för Chile.

Den internationella reaktionen hatade Allende därför att han ledde en rörelse för böndernas befrielse. De var ange-lägna att förintä honom också därför

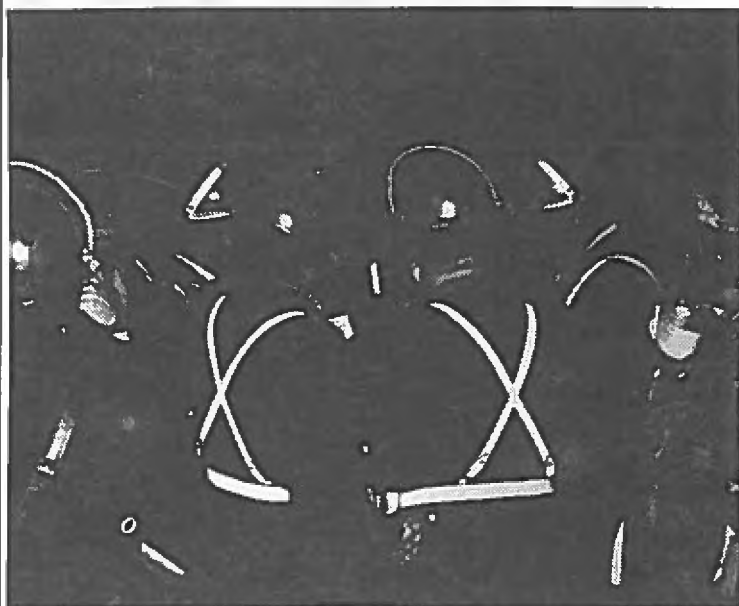
att han satt stopp för de glupska monopolen. De dömdo honom till döden för att han hade försökt att med alla möjliga medel förhindra inbördeskriget och öppna en dialog.

Därför våldförde sig de reaktionära inifrån, förenade med imperialismen, på alla lagar; de förödmjukade och förtryckta, de fattiga, mödrarna och barnen och de kommer aldrig att förlåta honom att han varje dag gav de chilenska barnen en halv liter mjölk.

Nu har imperialismen, fascismen, nationella partiet och den kristlig-demokratiska högern under ledning av Frei förmått några militära ledare att förråda sin lojalitetsed till landet och dess konstitution. Dessa har komprometterats i en blodig kupp, med målsättning att genom våld slå sönder de demokratiska institutionerna och de sociala vinningarna för att upprätta en ohämmad diktatur i Chile.

Ordet "Djakarta" som fascisterna målat på väggarna i Santiago är den slogan som inspirerar de nuvarande mördarna att döda arbetare, landsbygdsbefolkning, revolutionärer och patrioter. Bland dessa dör kristna, marxister, rationalister och oberoende.

Folket gör motstånd mot kuppnakarna i en hjältemodig och ojämn kamp som efter många vändningar kommer att pågå intill den slutliga segern är vunnen. Denna kamp har redan krävt och kommer att kräva alltmera internationell förståelse och solidaritet.

Den upproriska juntan kan grunda sig endast på bajonetter men aldrig på folkets vilja. Den är inte den lagliga regeringen och representerar ej heller landets vilja.

Vi vet att Chiles sak är en sak för alla folk utan undantag. Från Rom ber vi alla människor att på grundval av känslor av respekt för mänskligheten handla närhelst det är möjligt och med största skyndsamhet för att stoppa mördarnas händer och göra slut på blodbadet i Chile. De av politiska fångar fyllda fängelserna måste öppnas och koncentrationslägren stängas. Alla former av öppen och dold förföljelse måste stoppas i Gabriella Mistrales och Pablo Nerudas land. Därför vänder vi oss till Europas demokratiska partier och till andra kontinenter liksom till kvinnorna, ungdomens och studenternas organisationer, intellektuella personligheter och människor med olika filosofiska uppfattningar och övertygelser att omedelbart uttala sig och att handla för att slå tillbaka fascismen och den massdöd som utlösts över Chile. Det land som alltid varit ett asyl för trycket kan inte acceptera att de som sökt skydd i vårt fosterland skall förföljas.

Vi begär skyndsamt att alla de personer och krafter som värderar människans värdighet skall börja handla, så att det sättes stopp för människojakten. Vi väntar att solidariteten manifesteras i tusen former.

Vi väntar och begär att budskap med denna mening sändes till Förenta Nationernas generalsekreterare och till nationella och internationella organisationer som har till uppgift att vaka över de mänskliga rättigheterna.

Intervju med

REGERINGEN MÅSTE DIALOGERA MED
ARBETARNA

Ur en intervju med Miguel Enriquez,
MIR, i augusti.

Int: De senaste veckorna har flera politiska grupper försökt uppnå en dialog, en "minimiplattform" för att lösa den politiska och ekonomiska kris som landet genomlider. Hur ser Ni på dessa försök att undvika ett inbördeskrig?

ME: Sanningen är den att det som idag kallas "dialog" är något som de reformistiska sektorerna inom UP förespråkat ända sedan den här regeringsperioden inleddes, ett program som syftar till en förlikning mellan antagonistiska klasser...

Den här perioden har som central utgångspunkt haft konfrontationen mellan exploaterade och exploatörer, mellan arbetare och kapitalister. Försöken att snedvrída karaktären på denna politiska och sociala konfrontation genom att presentera den som en mötsättning mellan "demokrati" och "fascism" eller mellan "patrioter" och "anti-patrioter", för att utifrån detta skapa garantier för ett klass-samarbete, har hittills misslyckats och utmynnat i en splittring mellan folket och vänstern. Det är visserligen sant att arbetarklassen som avantgarde behöver klassallianser - men dess allierade är inte de som befinner sig längst upp utan de som befinner sig längst ned. Varje försök till klassallians mellan arbetarklassen och delar av storbourgeoisien, slutar med att arbetarklassen isoleras från sina verkliga allierade, de fattiga på landsbygden och i städerna, slumbefolkningen och bönderna. Med dem måste arbetarklassen etablera sin revolutionära allians. Om försöken till klass-samarbete misslyckades igår och bara ledde till en splittring bland folket, så att klasskampen skärpts och polariserats på ett extremt sätt, då är det idag ändå svårare att upprepa försöken. Följderna skulle bara bli ödesdigra. Föresatsen att undvika ett inbördeskrig kommer inte att lyckas den vägen. På det sättet påskyndas bara inbördeskriget och massornas förutsättningar att klara av ett sådant försvåras.

MIR - ledare

Vi lever i en situation där stora och mäktiga block hotar varandra och intar sina respektive positioner. Vi har nyss upplevt ett kuppförsök, men många av kuppmakarna är fortfarande inte oskadliggjorda. De viktigaste borgerliga fraktionerna manövrerar öppet för att stöta regeringen. När nu arbetarklassens och folkets styrka efter kuppförsöket kommit i dagen, på samma sätt som viktiga grupper inom de väpnade styrkorna och bland officerarna visat sin beslutsamhet att inte delta i några kuppförsök, har borgarklassen tvingats uppfinna en ny taktik - taktiken att succesivt infiltrera och utöva utpressning, något som tillåter dem att för det första förstöra och splittra arbetarklassen och folket, samtidigt som de konfronterar militären med folket och sedan försöker stöta regeringen och utöva repression mot arbetarna med ett minimum av motstånd....

Ingen vill ha ett inbördeskrig. Om det finns något sätt att paralysera kuppförsöken, så är det genom att driva fram en kontraoffensiv som genom sin kraft definitivt krossar och binder händerna på kuppmakarna....

Vi tror inte att det här är rätta ögonblicket att öppna eld inom vänstern, än mindre genom förelämpningar. Vi har inte kastat första stenen. Vår uppgift är nu att åter gruppera revolutionärerna och som aldrig förr påbörja en gemensam aktion från vänsterns sida.

Int: De som förespråkar sökandet efter en "minimiplattform" gör det utifrån en uppskattning av styrkeförhållandet mellan de olika krafterna. Utifrån detta anser de att det är nödvändigt att dialogera och vinna tid. Vad anser Ni om detta?

ME: Låt oss börja med det sistnämnda. Problemet att vinna tid lades fram omedelbart efter den 29 juni, för nästan en månad sedan. Vi har fått en hel del

Vi är djupt rörda över att Chile inte
står ensamt i detta kritiska ögonblick.

Låt det bli känt att på årsdagen
av vår befrielse, från djupet av
sin vrede det chilenska folket
inför världen sin övertygelse om
den definitiva framgången för sin
kamp och höjer sina röster i kamp
och hopp: "Venceremos" Vi skall
segra!

Julio Benitez
Centralkommitténs politiska
kommission Chiles Socialistiska
Parti

Homero Julio
Centralkommittén
Chiles Socialistiska Parti

Eduardo Salun
Centralkommittén
Chiles Socialistiska Parti

Volodia Teitelboim
Centralkommitténs politiska
kommission. Chiles Kommunistiska
Parti.

Carlos Contreras Labarca
Centralkommittén
Chiles Kommunistiska Parti

Oscar Jimenez
Radikala Partiet

Armando Uribe
Kristna Vänstern

Sergio Sanchez
MAPU

Carlos Vassalo
Oberoende vänster

Gustavo Bercerra
Nationalpristagare i konst, 1971

Alejandra Yanez
Studentledare

erfarenheter under den här månaden av "andningshål". Vi får se om vi har vunnit eller förlorat i styrka sedan den 29 juni.

När hade vi mer styrka?

Igår, när kuppmakarna var på reträtt, eller idag, när de försöker ta över

och väntar på bättre förutsättningar för att kasta sig över arbetarna?

När var vi starka - igår, när fabriker och gårdarna var tagna och när arbetarklassen var beredd på strid, eller idag, när arbetarklassen utsätts för avhysningar, razzior och diskussioner om sammansättningen av de tre "ekonomiska sektorerna"?

När var vi starkare - igår, när folket och militären stod enade mot kuppmakarna, eller idag när man genom manövrer som tex lagen om vapenkontroll försöker påskynda konfrontationen mellan militären och arbetarna?

När fanns det mer styrka - igår, när kuppmakarna och reaktionärerna höll sig gömda eller försökte avge förklaringar, eller idag, när de är oskadade, på offensiven, när de utövar utpressning och försöker manövrera arbetarna och regeringen?

Slutligen - och det är det allvarligaste - när var vi starkast - igår, när folket och arbetarklassen stod enade, när vänstern gjorde enad front mot kapitalisterna och kuppmakarnas aggressioner, eller idag, när splittringen och striderna bland folket och inom vänstern har börjat - en splittring som är öppen för alla vacklande?....

Inte Ni förespråkar alltså en taktik som direkt påskyndar en väpnad konfrontation?

ME: Nej, det är på det felaktiga sättet som de vacklande sektorerna inom vänstern har lagt fram problemet. Vi anser att det är möjligt att vinna tid. Men inte genom att förlora i egen kraft, utan utifrån en taktik som snabbt tillåter en styrkeackumulering som kan sätta stopp för kuppmakarna för att sedan oskadliggöra dem. Vi driver en taktik som inte träder tillbaka inför kuppmakarnas och reaktionens protester och skrik, utan som modigt och beslutsamt tar på sig uppgiften

att genom appeller till grupper inom militären att inte följa kuppmakarnas maning till uppvigling.

Den taktiken är folkets revolutionära kontraoffensiv som genom att ta upp ett folkets revolutionära program och genom att kämpa för en demokratisering inom de väpnade styrkorna samt utveckla folkmakten, tillåter att man snabbt ackumulerar styrka.

En taktik som driver på massmobiliseringen och massornas direkta agerande.

En taktik som kulminerar i ett upprop från CUT om en nationell strejk som stoppar kuppförsöken, förstör militärens styrka, som gör det möjligt att förstärka och öka folkmakten och antalet arbetarkommanden, att utvidga dem till nya provinser och integrera slumbeboare, bönder och studenter så att de når upp till den mobiliseringsnivå som arbetarklassen uppnått, att kräva vissa omedelbara åtgärder som kan lösa problemen med livsmedelsförsörjning, höja arbetarnas, militärens och karabinjärernas löner på bekostnad av kapitalisternas vinster, som upphäver den privata äganderätten på storgods- och fabriker, distributionsföretag och byggnadsföretag och som genom den styrka som man därigenom ackumulerar, oskadliggör kuppmakarna, var de än må uppträda.

En taktik som motstår eftergifter, som överför alla stora företag till den statliga sektorn under arbetarnas ledning och som inför arbetarkontroll över den privata sektorn.

En taktik som tillåter en omgruppering av revolutionärerna och ett gemensamt agerande från hela vänsterns sida.

En taktik som definitivt gör slut på vacklanden och all defensiv politik, som sätter stopp för alla kuppförsök, Det är den enda taktik som är möjlig om vi ska kunna undvika katastrofer och kunna segra.

Det finns fortfarande tid!

Ur tidskriften Punto Final
i augusti 1973

SÅ VÅLDTOGS

En redogörelse för bakgrunden

Tisdagen den 11 september gav Chiles bourgeoisie i allians med USA-imperialismen Chiles väpnade styrkor klartecken för att slå till.

Militären gick fram med en fruktansvärd brutalitet - inte för att Chiles armé är brutalare än andra arméer, utan därför att Chiles arbetarrörelse var (och är) så stark att repressionen behövde vara total för att operationen skulle ha några utsikter att lyckas.

Tusentals människor avrättades, slumförstäder och arbetarbostäder bombades, de industrier som försvarades av Chiles dåligt beväpnade arbetare förvandlades till massgravar. Den splittring inom armén som Chiles vänster hoppats på när den ofrånkomliga konfrontationen slutligen blev av, uteblev.

Den öppna fascismen tog till vapen mot Chiles folk, och i första hand mot arbetarklassen. Massavrättningar, tortyr och massarresteringar. Förbud mot alla vänsterpartier och arbetarkontrollerade fackföreningar. Utegångsförbud. Tvångsklippning av långhåriga. Utlänningshat, antisemitism. Kulturskymning, massiv förstörelse av grammfonskivor och sånghäften, bokbål dag efter dag. Fysisk eliminering av många av Chiles bästa musiker, författare och skådespelare. Förbud mot all "politik" - endast opolitiska personer med fascistiska sympatier tillåts sedan den 11 september 1973 att tala, skriva och sjunga offentligt i Chile.

Det fullständiga barbariet tog med våld makten i ett fattigt men högt civiliserat land.

Men det är inte den brutala, den ohyggligt brutala, armén som bär huvudansvaret. Militären agerade inte på egen hand, utan på direktiv från den chilenska bourgeoisin och USA-imperia-

lismen. Direktiven löd: Krossa den chilenska vänstern, mörda och arrestera dess ledare, upplös arbetarnas fackföreningar, försök att oskadliggöra alla som gör eller i framtiden kan tänkas göra motstånd.

Chiles långa "demokratiska traditioner" spelade ingen som helst roll när borgarklassen bestämde sig för att slå till. Chiles konstitution, dess 150-åriga nationalkongress, de traditionella demokratiska fri- och rättigheterna - allt detta betydde intet för den borgarklass som under förevändningen att Allendes regering "överskridit legaliteten" och "brutit mot konstitutionen" kastade alla konstitutionella hänsyn över bord.

Åter igen - för vilken gång i ordningen? - klargjordes det att den borgerliga demokrati som borgarklasser så ofta bekänner sig till endast accepteras så länge den är borgerlig. Återigen bevisades att varje förhoppning om att borgarklassen utan att gripa till vapen skall finna sig i att den borgerliga demokratin successivt överskrids och förvandlas till folkmakt, till proletär demokrati, är en illusion.

För att besegra bourgeoisin och imperialismen gäller det att vara starkare än fienden och inte lita till hans välvilja, fagra löften och bekännelser till demokratin. För att befria sig gäller det att avväpna fienden och inte lita på att han inte kommer att använda sina vapen mot folket. Bakom den demokratiska fasaden lurar i varje kapitalistiskt samhälle den öppna klassdiktaturen, och var gång kapitalismens fortbestånd är hotat visar bourgeoisin sitt rätta ansikte, det ansikte som Marx beskrev redan år 1871, efter krossandet av Paris-kommunen:

"Den borgerliga rättvisan och civilisationen framträder i hela sin kusliga dager var gång detta samhälles slavar och trälarna reser sig mot sina herrar. Av civilisationen och rättvisan återstår då endast ohöjligt barbari och laglös hämnd."

Den öppna klassdiktatur som nu upprättats med stöd av samtliga borgerliga politiska partier och intresseorganisationer kom inte plötsligt, den har förberetts under lång tid - närmare bestämt sedan dagarna efter den 4 september 1970 då Salvador Allende, stödd av vänsterkoalitionen Unidad Popular ("Folklig Enhet", nedan kallad UP) fick flest röster i de chilenska presidentvalet.

Fascistkuppen utgör endast den logiska kulmen av den gradvisa utveckling av borgarklassen i fascistisk riktning som varit märkbar en längre tid.

Under tre år förbereddes maktövertagandet, den militärkupp som den amerikanska spionorganisationen CIA i samarbete med USA-bolaget ITT (International Telephone and Telegraph Company) och reaktionära kretsar i Chile hade planerat redan hösten 1970 men som då saknade förutsättningar att lyckas; bl a var den chilenska bourgeoisin och främst då dess representanter i det kristdemokratiska partiet, och armén splittrade och otillräckligt förberedda för en militärkupp. Fascismen hade inte heller hunnit skaffa sig det minimum av ideologisk förberedelse och social bas som den behövde för att kunna ta makten.

Hur fascisterna i Chile organiserade sig och hur samarbetet med högre officerare och borgerliga politiker och intresseorganisationer lades upp framgår av Tor Sellströms artikel i detta nummer. Syftet med denna artikel är inte att komplettera Sellströms beskrivning på dessa punkter, snarare att försöka teckna en mycket översiktlig bild av den chilenska bourgeoisins och USA-imperialismens allmänna strategi de senaste åren. Att i korta drag skissera hur man använt sig av sin ekonomiska makt och sina borgerliga institutioner för att sabotera UP-regeringens arbete. Och hur man medvetet arbetat för att fördjupa den ekonomiska och politiska kris som fascisterna nu försöker framställa som ett av "socialismen" förorsakat kaos.

Redan mot slutet av det ur ekonomisk synpunkt mycket framgångsrika året 1971 började tydliga tecken på en annalkande ekonomisk kris att uppvisa sig. Inflationen blev allt större, liksom de svarta marknaderna för allt, från kött och tandkräm till utländsk valuta, TV-apparater och personbilar. Produktionstillväxten stagnerade, betalningsbalansunderskotten växte.

Situationen förvärrades alltmer: prisstegringarna mellan juli 1972 och juli 1973 uppgick till över 300 procent, köerna framför butikerna blev allt längre, industri- och jordbruksproduktionen minskade något och stora befolkningsgrupper fick under 1973 vidkännas ganska kraftiga reallönesänkningar.

Självfallet berodde inte dessa problem på att Chiles ekonomi blivit "socialistisk"; krisen var kapitalismens, inte socialismens, kris. Kapitalismen har aldrig löst och kommer aldrig att kunna lösa Chiles ekonomiska problem - tvärtom har den för den fattiga majoriteten av Chiles invånare inneburit en enda utdragen kris.

Under efterkrigstiden fram till 1970 yttrade den sig bla i en fortgående sänkning av de lågavlönades levnadsstandard, en successiv försämring av sysselsättningssituationen, ett stadig förvärrande av bostadsbristen och en tilltagande förslumning av framförallt storstäderna.

Borgerliga ekonomer uppfattade inte dessa bevis på den chilenska kapitalismens kroniska misslyckanden som tecken på en "kris" - stagnation, arbetslöshet och misär var ju ekonomins helt normala tillstånd.

Men för Chiles allt fler fattiga var det naturligtvis frågan om en ständig krissituation. För Chiles arbetarklass - speciellt för de tidigare arbetslösa och allra lägst avlönade - var den ekonomiska situationen under UP att föredra framför den traditionella typen av evig kris. Arbetslösheten sjönk, realinkomsterna för låginkomsttagarna steg kraftigt, bostadsbyggnad och slumsaneringen expanderade, skolväxandet och sjukvården likaså.

För överklassen och en stor del av medelklassen var det gamla systemet att föredra. Just det faktum att de fattiga under UP:s tid för första gången fick råd att konkurrera om konsumtionsvarorna var en av orsakerna till de långa köerna framför butikerna. Man strävade efter att frångå den traditionella kapitalistiska ransoneringen - ransonering efter plånbok - för att istället hålla priserna på nödvändighetsvaror så låga att även de fattiga skulle ha råd att äta och klä sig.

Läri ligger en stor del av förklaringen till de välbärgades hat mot arbetarklassen och regeringen; trots en markant höjning av såväl produktion som import av konsumtionsvaror under

1971 och 1972 kom efterfrågan att överstiga utbudet. Just därför att så många nya, tidigare fullständigt utblottade grupper fick råd att konsumera mycket av det som tidigare var förbehållet en liten minoritet.

Men det fanns också andra orsaker till köerna, dessa köer som spelade en så stor roll för att bredda fascismens sociala bas inom medelklassen. Via sin kontroll över massmedier, via ryktesspridning, etc lyckades högeroppositionen i Chile skapa en verklig köphysteri. Den bidrog verksamt till att skapa brist även på varor som det fanns relativt gott om; konsumenterna lurades att hamstra varor i stora kvantiteter i tron att de höll på att ta slut. Ryktena fick därför ofta karaktären av självuppfyllande profetior samtidigt som de fyllde de för fascistisk propaganda alltmer mottagliga medelklasskvinnorna med rädsla och osäkerhet inför framtiden.

Vidare bidrog bourgeoisins kontroll över varuhandeln till att förvärra problemen inom distributionen; en stor del av varorna slussades inte ut till konsumenterna via de normala kanalerna utan försvann på vägen till hamstrare och svartabörs-hajar.

Den svarta marknaden blev alltmer uppsvälld, och det intima samarbetet mellan den politiska oppositionen och den privatägda handeln gjorde det mycket svårt för regeringen och för konsumenternas massorganisationer att ingripa. Speciellt som det av oppositionen kontrollerade parlamentet vägrade lagstifta om straff för ekonomiska brott som spekulation och hamstring.

Även större delen av industrin och jordbruket förblev i privata händer, liksom nästan all buss- och lastbilstransport. Här fanns alltså goda möjligheter att skapa problem, vilket ofta utnyttjades: Strejker och lockoutar inom handeln och transportväsendet, vägran att investera - ett informellt investeringsstopp proklamerades av bourgeois-

som medelklassens löner. På kort sikt var denna "populistiska" politik framgångsrik, men mot slutet av 1971 visade det sig att expansionen man fått igång gått alldeles för snabbt, att UP helt höll på att tappa kontrollen över utvecklingen. Flaskhalsar och bristsituationer av olika slag uppstod, de inflationistiska spänningarna tilltog - delvis till följd av faktorer som låg helt utanför UP:s kontroll, delvis på grund av den alltför expansionistiska, på konsumtion inriktade politiken.

De anhängare som UP vann tack vare det första årets generositet mot medelklassen var och blev inte socialister. Och många av dem som tjänade allra bäst på det första årets expansionistiska politik - småföretagare, tjänstemän, åkeriägare, handelsmän m m - kom sedan att sluta upppå fascisternas sida när de ekonomiska problemen började hoppa sig.

Det första årets framgångar hos dessa grupper kom vidare att befästa de teorier om klassallianser som framförallt det chilenska kommunistpartiet förfäktade. Nämligen teserna om att industriarbetarklassen borde sikta på allianser "uppåt", med "mellanskikten", och inte med de allra fattigaste och av kapitalismen mest brutalt utslagna grupperna: de fattiga lantarbetarna, det arbetslösa eller under-sysselsatta storstadsproletariatet i den moderna industrins utkanter, sluminvånarna.

Det är endast via en revolutionär mobilisering av dessa grupper - i allians med industriarbetarklassen och fattigbönderna - kring socialistiska mål som den latinamerikanska revolutionen kan lyckas. Alla försök till allianser med "medelklassen", liksom försöken att med ekonomiska eftergifter blicka den, har misslyckats och kommer alltid att misslyckas så länge målet är socialism.

BOURGEOISINS POLITISKA STRATEGI

De svåra ekonomiska problem som så småningom uppstod och det ringa politiska manöverutrymme som UP-ledningen hade - klämd som den var mellan en allt militantare arbetarklass och en allt reaktionärare bourgeoisie - gjorde att regeringen hamnade i en alltmer utpräglad försvarsposition. Och i ett uppenbart maktvakuum: av de omfattande maktbefogenheter som den chilenska konstitutionen tillerkänner den exekutiva makten - president och regering - återstod det under 1973 inte så mycket. Alla den borgerliga statsapparatus institutioner, inklusive armé och polisväsende, gled längre och längre ur regeringens kontroll.

Och vid sidan av regeringen men med stöd av nästan alla UP-partierna - och framförallt av Socialistpartiet, MAPU och den utanför UP stående Revolutionära Vänsterrörelsen MIR - växte arbetarklassens självständiga maktorgan fram "nerifrån". (Mer om dessa i Tor Sellströms artikel i detta nummer.)

Regeringens maktlöshet och försvarsposition framgår tydligt av dess huvudparoller under de senaste månaderna: de socialistiska slagorden av igår började ersättas av huvudparollen "Mot inbördeskrig!". Men liksom tidigare när UP försökt nå överenskommelser med oppositionen lämnades denna mening - som i klartext innebar en inbitt till "nationell samling" mot ultrahögerns attacker - obesvarad, och tolkades istället av oppositionen som ytterligare ett tecken på svaghet. Det kristligt demokratiska partiet, till vars "progressiva" skikt parollen mot inbördeskrig främst riktades, var aldrig ute efter försoning utan efter makt. I valet mellan socialism och fascism, de alternativ som efter den oerhörda polarisering och skärpning av klasskampen som pågick var de enda tänkbara, stod partiets ledning enad kring fascismen, något som även framgår av partiledningens lojala och entusiastiska stöd åt fascistjuntan nu efter kuppen.

sia redan på hösten 1970 - direktförsäljning av konsumtionsvaror till den svarta marknaden eller till smugglare, m m.

Inom industrin var dock arbetarklassens höga politiska medvetande en garanti för att den privatägda industrin inte kunde användas i sabotagesyfte i samma utsträckning som t ex distributionsväsendet. Kapitalisterna hade respekt för arbetarklassen, visste om att de var övervakade och att de i händelse av upptäckt sabotage riskerade att få sina fabriker övertagna av arbetarna.

Men regeringens och arbetarklassens kontroll över ekonomin var helt otillräcklig för att förhindra bourgeoisins sabotage. Och utan kontroll över domstolsväsendet, armén och polisen kunde man inte göra mycket för att tvinga bourgeoisin till lydnad. Bourgeoisins rent destruktiva roll blev alltmer markerad ju mer klasskampen skärptes; dess normala företagarfunktioner, som alltid skötts med måttlig framgång, lades alltmer åt sidan, till förmån för en allmän mobilisering mot den chilenska ekonomin. UP fick ta ansvaret för en ekonomi man inte själv kunde behärska - ett dilemma som varje reformistisk regering, tillräckligt radikal för att framkalla bourgeoisins vrede men för svag att tvinga den till lydnad, måste hamna i.

Bakom den allt besvärligare ekonomiska situationen - framkallad av borgarklassen och skickligt utnyttjad av denna i propagandan för att misskreditera "socialismen" - låg också USA:s ekonomiska krigsföring mot Chile. En krigsföring som främst, men ingalunda uteslutande, yttrade sig i att man omedelbart efter Allendes valseger tvärt skar av den traditionella kreditförseln till Chile. I denna kreditblockad slöt inte bara de nordamerikanska bankerna och storföretagen upp, utan även de av USA kontrollerade internationella kreditinstituten av typ Världsbanken och Inter-Amerikanska Utvecklingsbanken.

Eftersom denna blockad sammanföll med starka prisfall på Chiles viktigaste exportprodukt, kopparn - som följande var ständigt utsatt för de exproprierade USA-företagens pirataktioner för att blockera Chiles export - blev betalningsbalanssituationen alltmer kritisk. Importen av en rad varor som tidigare alltid köpts på kredit - maskiner, reservdelar m m - måste därför begränsas kraftigt, med svåra omställningsproblem i den chilenska industrin som följde.

Samtidigt som USA aktivt bekämpade den chilenska ekonomin i dess helhet understödde man hela tiden de reaktionära grupperna inom landet med pengar, vapen och propaganda. Ett av USA:s många medel var t ex att sända enorma mängder dollar till alla de reaktionära yrkesgrupper i Chile - åkeriägare, småföretagare, läkare etc - som i strejker och lockouter målmedvetet och under lång tid arbetade för att sabotera Chiles livsmedelsförsörjning, sjuk- och hälsovård och mycket annat.

Det vore dock fel att lägga hela skulden för de ekonomiska problemen på USA och på den chilenska reaktionen. UP:s egen, ofta ganska misslyckade ekonomiska politik bidrog till svårigheterna. Så t ex hade inflationen och varubristen sina rötter även i den expansionistiska ekonomiska politik som UP förde, främst under 1971. Samt i de politiska brister inom UP som förhindrade genomförandet av en mer konsekvent anti-kapitalistisk politik.

Hösten 1970 befann sig den chilenska ekonomin i ett tillstånd av djup stagnation, med bl a hög arbetslöshet och lågt kapacitetsutnyttjande inom industrin. Den nya regeringens ekonomiska kortsiktsprogram kom därför att inriktas på att snabbt häva stagnationen och reaktivera ekonomin.

Medlen för att åstadkomma detta var främst en utomordentligt kraftig ökning av den offentliga sektorns utgifter samt av såväl arbetarnas

Fram t o m 1971, då vänstern var på offensiven, var det bourgeoisin som var rädd, rädd att förlora sin makt och sina privilegier, rädd för en revolutionär utveckling. Många sålde sina villor, likviderade sina företag och storgods och flyttade utomlands - tydliga tecken på hur skakad bourgeoisin faktiskt var efter Allendes valseger och de uppenbara framgångar som UP hade under den första tiden.

Men vänstern tappade det initiativ man hade, man misslyckades med att förvandla sitt taktiska överläge till strategiska segrar. En stor del av det första årets framgångar var i själva verket ganska betydelselösa för den fortsatta kampen.

Under det första, i en sådan här process oerhört viktiga, första året lyckades det för oppositionen att bevara nästan alla sina traditionella maktpositioner och institutioner. Den ekonomiska makten naggades otvivelaktigt i kanten åtskilligt tack vare bl a förstatligandet av bankväsendet, av nästan hela gruvsektorn och av en rad stora industri-monopol, men både antalet förstatliganden och sättet att genomföra dessa möjliggjorde för bourgeoisin att behålla, om inte alla sina företag så dock sin dominans över nyckelsektorer inom ekonomin.

Oppositionen, och speciellt kristdemokraterna, agerade mycket skickligt. Till en början, medan man fortfarande var på defensiven, tillämpade man våd en av kristdemokraternas ledande teoretiker, Claudio Orrego, kallade den "bränna jordens taktik". Likt ryssarna under Napoleons invasion gav oppositionen i Chile efter i slag efter slag, så länge inte de bakre försvarslinjerna - parlamentet, domstolarna, kontrollen över massmedia, armén - var hotade. Man gav t ex upp en rad enskilda företag utan kamp. Väl medveten om att kamp var uteslutslös när arbetarna vid en viss industri och regeringen var ense om att förstatliga företaget. Man undvek direkta konfrontationer med arbetarklassen på många fabriker där arbetarna stod eniga, och man undvek att ta strid på ett par viktiga politiska frågor

(främst då nationaliseringarna av de stora USA-ägda koppargruvorna) som skulle kunna utnyttjas av vänstern för propaganda och mobilisering.

Så länge de "bakre linjerna", kapitalets Moskva, inte var hotade var inte heller de långsiktiga intressena i fara. Och vad man till varje pris ville undvika var konfrontationer som skulle kunna framkalla en revolutionär situation och de borgerliga institutioner man kontrollerade därmed riskera att sättas ur spel.

Mer eller mindre intuitivt förstod oppositionen, i varje fall kristdemokraterna, Lenins statsteori bättre än vad delar av vänstern gjorde, man förstod att så länge den borgerliga statsapparaten - inklusive armén - förblev i stort sett intakt så var det ingen omedelbar fara. Det gällde att ha tålamod.

Oppositionen kalkylerade med att UP:s inledande offensiv skulle komma att mattas av. Att svåra ekonomiska problem skulle uppstå insåg man tidigt, långt innan regeringen gjorde det. Man insåg också klart att den borgerliga legalitet som UP förbundit sig att respektera, så småningom skulle komma att utgöra ett mäktigt hinder för vidare framryckning. Det kristdemokratiska partiet trodde aldrig på "den chilenska vägen till socialism".

Bourgeoisin samlade sina styrkor, övervann sin värsta splittring och tog upp kampen från de institutioner man kontrollerade. Alla UP:s viktiga reformförslag förhalades i parlamentet, för att slutligen modifieras till oigenkännlighet eller helt röstas ned. Parlamentet vägrade godkänna statsbudgetarna, man vägrade finansiera de växande statsutgifterna med sedeltryckning och galopperande inflation till följd.

Domstolarnas repression mot vänstern blev allt kraftigare. Den ekonomiska makten användes för att sabotera UP:s ekonomiska politik och för att skapa problem inom främst varudistributionen.

Dominansen inom massmedia utnyttjades skickligt och hänsynslöst för att sprida lögner, förtal och rykten och så småningom även för att hetsa fram fascistiska stämningar.

Kyrkan predikade sin "neutralitet" och obrottsliga lojalitet mot konstitutionen, med det underförstådda hotet att om UP bröt mot den borgerliga legaliteten skulle man få ytterligare en fiende på halsen. Och i bakgrunden fanns hela tiden armén, polisen och USA för att övervaka att vänstern inte bröt mot "spelreglerna" genom att t ex öppet beväpna folket. Det gällde att desorganisera, splittra och sabotera utan att riskera öppna drabbningar på de områden där vänstern var starkast.

Strategin höll, bourgeoisin klarade av det svåra året 1971 med det mesta i behåll och med en betydligt större enighet än året dessförinnan. Samtidigt uppenbarade sig tydliga splittringstendenser inom UP - som ju aldrig haft en enda gemensam linje, som aldrig kunnat enas kring en revolutionär strategi - där framförallt kommunistpartiet svarade för en mycket "mjuk" linje i syfte att, som man sa "konsolidera" det första årets framgångar och inte stöta sig med de "progressiva" skikten inom oppositionen (dom dock endast var "progressiva" då det gällde att lura folk eller då taktiken tillfälligt så krävde).

Ekonomiska problem började uppstå, och det ständiga trycket mot UP från de borgerliga institutionerna gjorde sig mer och mer gällande.

Oppositionen övertog initiativet. Det var dags för en storoffensiv på alla fronter. Parlamentets obstruktionspolitik intensifierades; man övergav den tidigare ganska passiva linjen till förmån för en mera aggressiv politik. Den innebar bl a antagandet av diverse rent befängda "reformer" som gick stik i stäv med UP:s program och som man visste att Allende förr eller senare skulle bli tvungen lägga in sitt veto mot.

Vidare iscensatte man en rad helt groteska "rättegångar" i parlamentets regi där man - med parlamentet som både åklagare, jury och domare - i kraft av sin majoritetsställning lyckades avsätta sammanlagt ett 15-tal av UP:s ministrar för påstådda "brott mot konstitutionen".

Parallellt med denna storoffensiv från dessa av bourgeoisin kontrollerade institutioner lyckades fascismen även mobilisera ett visst masstöd underifrån. Under 1973 var t ex samtliga yrkesgrupper vars fackföreningar och intresseorganisationer behärskades av oppositionen - köpmän, åkeriägare, stor- och mellanbönder, läkare, sjuksköterskor, tekniker, jurister, banktjänstemän etc - i strejk flera gånger, ofta mycket länge. Universitet och skolor som dominerades av oppositionen ockuperades av högerungdomar, när nu dessa inte var ute på gatorna och vält bilar, byggde barrikader och krossade skyltfönster (i regel utan att polisen ingrep annat än mycket halvhjärtat).

Man lyckades även aktivera de i chilensk politik traditionellt helt passiva hemmafruarna inom medelklassen till öppen kamp mot regeringen. Och fascisterna hade t o m speciella "kvinnokompanier" med uppgift att provocera bråk i livsmedelsköer och dylikt.

Alla de individer som deltog i dessa aktioner, insåg naturligtvis inte att de utnyttjades för upprättandet av en fascistdiktatur, och än mindre insåg alla medlemmar och sympatisörer av det krist-demokratiska partiet vad det var fråga om.

Men de som dirigerade aktionerna visste, de som stod i spetsen för de borgerliga politiska partierna, för oppositionspressen, för Högsta Domstolen, för det chilenska läkarförbundet, advokatsamfundet, industriförbundet, arbetsgivarföreningen, småföretagarnas riksförbund, sjuksköterskeföreningen, armén, polisen etc. Alla dessa visste vad det var fråga om, och alla dessa gruppers styrelser har efter den 11 september förklarat att de ger fascistjuntan sitt fulla och omedelbara stöd.

Fram t o m 1971, då vänstern var på offensiven, var det bourgeoisin som var rädd, rädd att förlora sin makt och sina privilegier, rädd för en revolutionär utveckling. Många sålde sina villor, likviderade sina företag och storgods och flyttade utomlands - tydliga tecken på hur skakad bourgeoisin faktiskt var efter Allendes valseger och de uppenbara framgångar som UP hade under den första tiden.

Men vänstern tappade det initiativ man hade, man misslyckades med att förvandla sitt taktiska överläge till strategiska segrar. En stor del av det första årets framgångar var i själva verket ganska betydelselösa för den fortsatta kampen.

Under det första, i en sådan här process oerhört viktiga, första året lyckades det för oppositionen att bevara nästan alla sina traditionella maktpositioner och institutioner. Den ekonomiska makten naggades otvivelaktigt i kanten åtskilligt taok vare bl a förstatlighandlet av bankväsendet, av nästan hela gruvsektorn och av en rad stora industri-monopol, men både antalet förstatlighanden och sättet att genomföra dessa möjliggjorde för bourgeoisin att behålla, om inte alla sina företag så dock sin dominans över nyckelsektorer inom ekonomin.

Oppositionen, och speciellt kristdemokraterna, agerade mycket skickligt. Till en början, medan man fortfarande var på defensiven, tillämpade man vad en av kristdemokraternas ledande teoretiker, Claudio Orrego, kallade den "brända jordens taktik". Likt ryssarna under Napoleons invasion gav oppositionen i Chile efter i slag efter slag, så länge inte de bakre försvarslinjerna - parlamentet, domstolarna, kontrollen över massmedia, armén - var hotade. Man gav t ex upp en rad enskilda företag utan kamp. Vål medveten om att kamp var utsiktslös när arbetarna vid en viss industri och regeringen var ense om att förstatligha företaget. Man undvek direkta konfrontationer med arbetarklassen på många fabriker där arbetarna stod eniga, och man undvek att ta strid på ett par viktiga politiska frågor

(främst då nationaliseringarna av de stora USA-ägda koppargruvorna) som skulle kunna utnyttjas av vänstern för propaganda och mobilisering.

Så länge de "bakre linjerna", kapi-talets Moskva, inte var hotade var inte heller de långsiktiga intressena i fara. Och vad man till varje pris ville undvika var konfrontationer som skulle kunna framkalla en revolutionär situation och de borgerliga institutioner man kontrollerade därmed riskera att sättas ur spel.

Mer eller mindre intuitivt förstod oppositionen, i varje fall kristdemokraterna, Lenins statsteori bättre än vad delar av vänstern gjorde, man förstod att så länge den borgerliga statsapparaten - inklusive armén - förblev i stort sett intakt så var det ingen omedelbar fara. Det gällde att ha tålamod.

Oppositionen kalkylerade med att UP:s inledande offensiv skulle komma att mattas av. Att svåra ekonomiska problem skulle uppstå insåg man tidigt, långt innan regeringen gjorde det. Man insåg också klart att den borgerliga legalitet som UP förbundit sig att respektera, så småningom skulle komma att utsöra ett mäktigt hinder för vidare framryckning. Det kristdemokratiska partiet trodde aldrig på "den chilenska vägen till socialism".

Bourgeoisin samlade sina styrkor, övervann sin värsta splittring och tog upp kampen från de institutioner man kontrollerade. Alla UP:s viktiga reformförslag förhalades i parlamentet, för att slutligen modifieras till oigenkännlighet eller helt röstas ned. Parlamentet vägrade godkänna statsbudgetarna, man vägrade finansiera de växande statsutgifterna med sedeltryckning och galopperande inflation till följd.

Domstolarnas repression mot vänstern blev allt kraftigare. Den ekonomiska makten användes för att sabotera UP:s ekonomiska politik och för att skapa problem inom främst varudistributionen.

Dominansen inom massmedia utnyttjades skickligt och hänsynslöst för att sprida lögnen, förtal och rykten och så småningom även för att hetsa fram fascistiska stämningar.

Kyrkan predikade sin "neutralitet" och obrottsliga lojalitet mot konstitutionen, med det underförstådda hotet att om UP bröt mot den borgerliga legaliteten skulle man få ytterligare en fiende på halsen. Och i bakgrunden fanns hela tiden armén, polisen och USA för att övervaka att vänstern inte bröt mot "spelreglerna" genom att t ex öppet beväpna folket. Det gällde att desorganisera, splittra och sabotera utan att riskera öppna drabbningar på de områden där vänstern var starkast.

Strategin höll, bourgeoisin klarade av det svåra året 1971 med det mesta i behåll och med en betydligt större enighet än året dessförinnan. Samtidigt uppenbarade sig tydliga splittringstendenser inom UP - som ju aldrig haft en enda gemensam linje, som aldrig kunnat enas kring en revolutionär strategi - där framförallt kommunistpartiet svarade för en mycket "mjuk" linje i syfte att, som man sa "konsolidera" det första årets framgångar och inte stöta sig med de "progressiva" skikten inom oppositionen (dom dook endast var "progressiva" då det gällde att lura folk eller då taktiken tillfälligt så krävde).

Ekonomiska problem började uppstå, och det ständiga trycket mot UP från de borgerliga institutionerna gjorde sig mer och mer gällande.

Oppositionen övertog initiativet. Det var dags för en storoffensiv på alla fronter. Parlamentets obstruktionspolitik intensifierades; man övergav den tidigare ganska passiva linjen till förmån för en mera aggressiv politik. Den innebar bl a antagandet av diverse rent befängda "reformer" som gick stik i stäv med UP:s program och som man visste att Allende förr eller senare skulle bli tvungen lägga in sitt veto mot.

Vidare iscensatte man en rad helt groteska "rättegångar" i parlamentets regi där man - med parlamentet som både åklagare, jury och domare - i kraft av sin majoritetsställning lyckades avsätta sammanlagt ett 15-tal av UP:s ministrar för påstådda "brott mot konstitutionen".

Parallellt med denna storoffensiv från dessa av bourgeoisin kontrollerade institutioner lyckades fascismen även mobilisera ett visst masstöd underifrån. Under 1973 var t ex samtliga yrkesgrupper vars fackföreningar och intresseorganisationer behärskades av oppositionen - köpmän, åkeriägare, stor- och mellanbönder, läkare, sjuksköterskor, tekniker, jurister, banktjänstemän etc - i strejk flera gånger, ofta mycket länge. Universitet och skolor som dominerades av oppositionen ockuperades av högerungdomar, när nu dessa inte var ute på gatorna och välte bilar, byggde barrikader och krossade skyltfönster (i regel utan att polisen ingrep annat än mycket halvhjärtat).

Man lyckades även aktivera de i chilensk politik traditionellt helt passiva hemmafruarna inom medelklassen till öppen kamp mot regeringen. Och fascisterna hade t o m speciella "kvinnokompanier" med uppgift att provocera bråk i livsmedelsköer och dylikt.

Alla de individer som deltog i dessa aktioner, insåg naturligtvis inte att de utnyttjades för upprättandet av en fascistdiktatur, och än mindre insåg alla medlemmar och sympatisörer av det krist-demokratiska partiet vad det var fråga om.

Men de som dirigerade aktionerna visste, de som stod i spetsen för de borgerliga politiska partierna, för oppositionspressen, för Högsta Domstolen, för det chilenska läkarförbundet, advokatsamfundet, industriförbundet, arbetsgivarföreningen, småföretagarnas riksförbund, sjuksköterskeföreningen, armén, polisen etc. Alla dessa visste vad det var fråga om, och alla dessa gruppers styrelser har efter den 11 september förklarat att de ger fascistjuntan sitt fulla och oreserverade stöd.

Och USA visste, gav råd och finansierade.

Ingen behöver i dag ta miste då det gäller att utpeka vilka som är de huvudansvariga för den fascistiska terrorn i dagens Chile, vilka som backar upp det chilenska folkets bödlar.

Ingen som vill förstå behöver i dag tro att det är "militären" och inte den chilenska bourgeoisin i samarbete med USA-imperialismen som inrättat sin öppna klassdiktatur. Ingen behöver längre tro att Chiles 150-åriga "demokratiska" och "parlamentariska" traditioner på något sätt utgjort en garanti då bourgeoisins intressen var hotade.

Det chilenska folket blöder och lider. Dess röst är tillfälligt tystad. Borgarna jublar, deras mål är nått.

Men folket i Chile har inte gett upp och kommer inte att ge upp. Fascisterna utgör, i Chile liksom i alla andra länder, bara en liten minoritet av befolkningen, och även om de har vapen, pengar, massmedia och mäktiga utländska intressen bakom sig så har de folket emot sig.

Motståndskampen mot borgarklassens diktatur i Chile blir svår och fylld av prövningar och lidanden, men den kommer att bli framgångsrik. Det hopp om en bättre framtid som har tänts hos miljoner chilenaar kommer aldrig någonsin att slockna, och lärdomarna om fiendens sanna karaktär kommer aldrig någonsin att kunna utplånas.

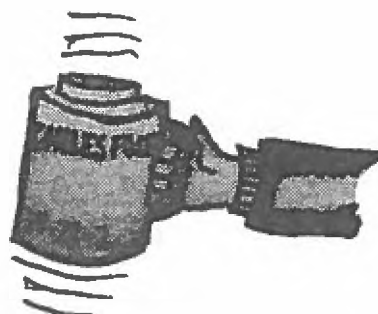
Låt oss här i Sverige visa vår djupa solidaritet med det kämpande chilenska folket, genom att ge vårt moraliska och materiella stöd åt Chiles motståndsrörelse mot juntan!

↓ ↓

Gå med i din lokala Chilegrupp! Lista över kontaktmän över hela Sverige finns på nästa sida. Finns det ingen kontaktman på just din ort - bilda själv en grupp! Ring Chilekommittén i Stockholm, 21 27 23 så får du upplysningar och material.

FÖR CHILES FOLK:

SKRAMLA!

I de rekommendationer för solidaritetsaktioner med det chilenska folket som antogs vid solidaritetsmötet i Helsingborg den 29/30 september ingår en rekommendation

"att inbjuda utövare av olika specialiserade yrken att ta initiativ för att rädda och befria sina chilenska kollegor".

Chilekommittén uppmanar olika yrkesorganisationer att anta resolutioner och appeller som telegrafiskt eller brevledes tillställs fascistjuntan. På Chilekommittén finns redan en lista på avrättade, fängslade eller i övrigt hotade yrkesutövare som vi försöker komplettera så snart det går. Kontakta oss!

Chilekommittén, Gamla Brogatan 29⁵
Stockholm
Tel. 21 27 23

Adresser till lokala grupper och kommittéer

Kontaktmän för lokalgrupperna
i Stockholm

Norr mala Karl Petré Tel 15 27 99
Valhallav.42 114 22 Sthlm

Enskede Boel Grundström
Tel 47 78 82

Sydväst Berit Grahm Tel 45 76 64
Hägerstensv 120
126 49 Hägersten

Farsta Gudrun Bustrich 64 37 26
Östermarksg 63 II
Sven-Olof Bengtsson
64 01 17 Lysviksgatan 8
123 42 Farsta

Täby Majlis o Barbro Holmgren
Tel 768 41 09
Biblioteksgången 8
183 36 Täby

Solna Ivar Svensson 85 93 71
Kungshamra 44 B II
171 70 Solna

Bromma Staffan Engström 25 38 59
Sareksvägen 9 II
161 32 Bromma

Vällingby Berit Lie Tel 87 38 78
Sollefteg.13 162 29 V-by

Järfälla Kurt-Arne Juhlin 0758/
32567 Kvarnv. 44
175 41 Järfälla

Väster-
haninge Biggitta Lind 0750/26041
Älgv. 72 137 98 V-haninge

Sollentuna Vivian Gude 96 58 87
Malmv.14B 191 60 S-tuna

Stocksund Pelle Hultén 85 28 49
B.Färgares v. 182 76
Stocksund

Bandhagen Stefan Hjertén 47 82 94

Tyresö Markus Naeft 712 88 94

Nacka-
SaltsjöBoo Gunnar Sindt 715 22 16
Allan Webb 715 24 33
Skarpöv 25 III
132 00 Saltsjö-Boo

Söder Rune Gullmarstam 41 23 91
Tjärhovsg 42A 116 29 Sthlm

Kungs-
holmen Peter Hannertz 51 58 62
Drottningholmsv 3 Sthlm

Östermalm Gunnel Alderin 60 81 08
Riddarg 29 114 57 Sthlm

Salem-
Botkyrka Olle Vendiz 0753/513 90
Hagav 4 150 24 Rönninge,

Kontaktmän för Chilekommittén
i Sverige

Upplands-
Väsby Jan Johansson 0760/ 335 34
Kårstagränd 23 194 00 U-Väsby

Malmö Birg.Petterson 046/128225
Mäster Olofsv 16 223 66 Lund

Helsing-
borg Tomas Tolvall, Tågarg 22
763 00 Helsingborg

Kristian-
stad Karl-Göran Holm 044/11679
Roddarg 4 Kristianstad

Göteborg Jaime Sarria-France 031/425288
Nordensköldsg 28 413 09 Gbg

Kalmar Gösta Salomonsson 0480/15460
Perstorpsv 15 381 00 Kalmar

Björkä Emmaus, 360 70 Åseda

Stenungsund Krister Svenson, Norra Vägen 32
444 00 Stenungsund

Strängnäs Eva Wesslén c/o Linde 0152/15541
Eskilstunav 6 152 00 Strängnäs

Lund StenSvensson, Kämnarv 13
222 46 Lund

Hallstavik Kerstin Eriksson, Talkavägen 10
763 00 Hallstavik

Sundsvall Luis Gomez, Box 6065
850 06 Sundsvall

Umeå Hans Hellund 090/193989
Flintv 4/114 902 42 Umeå

Luleå Göran Lundgren 0920/21359
Västra Parkg 20B 196 08 Luleå

Härnösand Magnus Edvardsson, Sundsg 11
871 00 Härnösand

Falun Anders Björnberg 023/14007
Stureg 46 791 00 Falun

Uppsala Pär Nordström 018/11 82 07
Kungsängsg 36 C 753 22 Uppsala

Södertälje Bo Nordström 0158/11696

Har det bildats, eller håller på att bildas,
lokalgrupper och kommittéer på flera stäl-
len i landet - meddela Chilekommittén i
Stockholm, Gamla Brogatan 29 5 tr, tel
08/21 27 23.

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

CIA
T
T m.fl.

...och Kentauroplanen

Internationella valutafonden IMF deltog aktivt i igångsättandet av "Operation Kentauro" - i samförstånd med CIA och politiska motståndare till Allende-regimen i Chile.

Planen på att stört den chilenska regeringen började utformas för två år sedan, i slutet av 1971.

I sitt första budskap till nationen efter valsegern 1970, sade Allende: "Om det inre och yttre våldet, i vilken form det än visar sig, (fysiskt, ekonomiskt, socialt eller politiskt), skulle komma att hota vår normala utveckling och arbetarnas erövringar, så hotas allvarligt den institutionella kontinuiteten, rättssäkerheten, de politiska friheterna och pluralismen. Kampen för social frigörelse och nationell självbestämmanderätt skulle men nödvändighet anta andra former än de som vi med stolthet och realism kallar "den chilenska vägen till socialismen".

Var Allende redan då medveten om de planer, som började vävas för att stöta UP-regeringen?

Efter att UP suttit i regeringsställning ett år började de internationella finansorganen med IMF i spetsen att stoppa kreditgivningen till Chile. Kennecott Copper hade då ännu inte börjat sabotera försäljningen av chilensk koppar genom embargon, men telefonbolaget ITT hade, tillsammans med CIA försökt hindra att Allende tillträdde som president. IMF gav den chilenska regeringen råd, med hänvisning till erfarenheterna från Cubas expropriering av Shell, Standard Oil och Texaco 1960 och den peruanska regeringens nationalisering av IPC:s tillgångar i Peru.

Rådet löd: "stramhet i ekonomin".

Åtstramningen skulle åstadkommas genom nedskärningar i utgifterna för hälsovård, utbildning och sociala reformer och genom höjda priser på livsmedel för att minska konsumtionen. Men den chilenska regeringen vägrade att hörsamma råden. Resultatet blev en ekonomisk blockad mot Chile, - och urformningen av Kentauro-planen.

Det var i detta läge, i slutet av 1971, som den argentinske journalisten, Martín Allica, inbjöds till FN:s generalförsamling som representant för Latin-Amerika. Samma dag som Allende anlände till USA blev han bjuden till en privat middag tillsammans med nordamerikanska journalister, en hög chilensk tjänsteman från IMF och en mexikansk tjänsteman från AID.

Samtalet fördes snart in på situationen i Chile.

IMF-tjänstemannen avslöjade att han deltog i förhandlingar om de åtgärder IMF borde vidta i "fallet Allende". Förhandlingarna skulle avslutas med ett möte i Schweiz med deltagare från IMF och AID. Chiles ex-president Eduardo Frei skulle också delta i detta möte. Frei var enligt den chilenska tjänstemannen beredd att försäkra att de av UP-regeringen nationaliserade egendomarna skulle återlämnas i händelse av att han själv kom till makten i Chile. Men det var en annan person, som vid middagen omnämndes i ändå mer entusiastiska ordalag, "en ung man med en stor framtid", som skulle "leda Chiles befrielse från det marxistiska äventyret".

Den person, som man hade sådana förväntningar på var Pablo Rodriguez, ledaren för fascistorganisationen "fosterland och frihet." Kontakterna mellan denna högerextremistiska organisation och IMF framgick tydligt vid middagesamtalet. Den mexikanska AID-tjänstemannen hoppades, sade han, att det psykologiska kriget mot Allende skulle leda till en teknokratisk regim, liknande den brasilianska. Han sade, att hans kontaktnät redan förutsåg installerandet av en militärregering i Chile.

Med utgångspunkt från de avslöjanden, som gjorts i bl a Uruguay i fallet Dan Mitrione, är det inte heller svårt att se CIA:s roll i militärkuppen den 11 september 1973.

Avslöjandena om Kentauro-planen gjordes av Martín Allica i den argentinska tidningen La Opinion den 19 september 1973. Allica försökte redan efter sin hemkomst från Washington till Buenos Aires att publicera artiklar om konspirationen mot UP. Det var då ingen som ville publicera dem. Idag, efter militärkuppen, har Kentauro-planen omnämnts i flera sammanhang.

En vitbok om konspirationen mot UP håller nu på att sammanställas. I den kommer bevisen för USA:s inblandning i störtandet av Allende att läggas fram.

Förutom detta tal, som Fidel Castro höll vid ett massmöte på revolutionsplatsen i Havanna, har det kubanska folket vid ett flertal tillfällen visat sin djupa solidaritet med det chilenska folket.

Några exempel:

När fackföreningscentralen CTC kallade till möte, samlades mer än 200.000 människor på Solidaritetsplatsen för att manifesteras sitt stöd till den chilenska arbetarklassen och det chilenska folket. Kvinnofederationen FMC:s ordförande Wilma Espin sade inför ett möte med 30.000 kubanska kvinnor att "fascisterna inte skall tro att de har skrämt folket. Imperialismen skall inte tro att det går att skrämma Latinamerikas folk med en kupp av det här slaget".

När tusentals småbönder från organisationen ANAP samlades till ett solidaritetsmöte, stod det bl a skrivet "Allende, Vården stöder din sak" och "nej till fascism" på banderollerna.

Vid ett annat möte, anordnat av CDR-kommittéerna, kommittéerna för revolutionens försvar, stod det med stora bokstäver vid talartribunen: "Vår solidaritet med det chilenska folket".

Det kubanska folket känner djupt för det kämpande chilenska folket.

Fidel Castro:

"Det räcker inte att ha folket. Man måste ha vapnen också".

Så avslutade Kubas premiärminister Fidel Castro ett tal till det kubanska folket några dagar efter militärkuppen i Chile.

"Om det fanns en 11 september i Chile, liksom det fanns en 10 mars på Kuba - Batistas statskupp - kommer det också att finnas en 26 juli och en 1 januari (Kubas definitiva befrielse) i Chile".

Fidel Castro varnade vidare för faran av en reaktionär offensiv i Latinamerika, en offensiv utlöst av den nordamerikanska imperialismen och understödd av militärregimen i Brasilien.

Han fördömde också starkt den chilenska fascismen för de mord, sabotage och våldshandlingar som nu riktas mot det chilenska folket.

"Den lärdom vi kan dra av det chilenska exemplet", sade han, "det är att en revolution inte bara görs med folket utan att det också behövs vapen. En revolution kan inte heller göras bara med vapen. Folket behövs också".

” 6/10 Dom jävla pressgubbarna vägrar att ta med min deklaration, som inte är min. Vägrar att föra det chilenska folkets kamp på deras egna villkor. Nä, säger dom här hemma, på våra villkor. Vi vet bäst. Vi är ju svenskar. Dom är underutvecklade. Att skriva om Kristians snyftande mör går bra eller övriga sensationer. Men när dom torderade kamraterna inte har gett upp kampen, fastän dom sitter i fängelse och med hjälp av mej och min frigivning försöker publicera en deklaration om vad som hänt och deras politiska slutsatser, till arbetare världen över, då vill dom inte. Repressionen mot vänstern finns även här i Sverige, om än för tillfället i andra former. Att t ex få den svenska (arbetar)regeringens tidningar att skriva om att reformismen aldrig kan lyckas, att reformismen är en farlig fiende därför att den är arbetarklädd, det gör man inte om man vill behålla sina positioner och föra arbetarna bakom ljuset. Att fascism finns i varje land som ett frö eller ett latent behov (även i Sverige) hos alla högerorganisationer, säger man heller inte. Man har inga motargument, man kan alltså inte ta med deklarationen. Och jag vägrar att låta mej intervjuas, om inte deklarationen kommer med i sin helhet. Jag har fan styrka att förklara mej.”

ur Kristian Lunds dagbok från fängelset i Valdivia

Kristian Lund, medlem av UBV (Utbildning för Biståndsverksamhet), har arbetat på ett statligt skogsprojekt i södra Chile. I samband med militärkuppen satt han tolv dagar i Valdivias stadsfängelse, där han utsattes för misshandel och tortyr. I fängelset fanns omkring 500 politiska fångar - 3 brasilianare, 1 ecuatorian och resten chilensare i åldern 15 - 80 år. Dessa bad Kristian Lund förmedla en deklaration om vad som hänt och vilka politiska slutsatser fångarna dragit av detta.

DEKLARATION

Den första veckan efter kuppen anhöll militären folk utan bevis, utan urskillning och utan att ha klart för sig vad man skulle fråga om. Det var i denna period inte frågan om tortyr, utan regelrätt misshandel utförd i rent raseri och i flera fall med dödlig utgång. En stor del av soldaterna berusades med alkohol för att kunna slå utan närmare eftertanke. Efteråt började man fabricera ihop falska bevis för att inte förlora prestige. Militärjuntan har sagt att det inte skall finnas politiska fångar, därför fastställer man nu i stället domar som rån överfall etc.

Den andra veckan då juntan började få klart för sig vilka man skulle leta efter, övergick man från misshandel till systematisk tortyr, bl a under läkarkontroll. Förutom den psykiska tortyren - fingerade arkebuseringar med lösplugg och total isolering - använder man fysisk tortyr. Exempel : Elchoker i nacken, öronen,

bröstvärterna, könserganen etc.

Slag över öronen tills trumhinnorna spricker. Gummislang i munnen med vattenfyllning. Upprepade slag med fingrarna mot ögonlocken. Utdragning av naglar. Glödande cigaretter i öronen. Slag med gummipåk. Slag med spik mot tänderna. Nålstick. Man tvingar också fången att springa med skorna fulla av krossat glas.

Alla rättegångar som förts har varit utan någon som helst möjlighet att försvara sig. Klasskillnaderna markeras klart. Det är värst för de fattiga, som inte har pengar, inte förstår språkbruket, inte har kontakter. Juntan har olagligt förklarat de mänskliga rättigheterna. Allt som var lagligt har blivit olagligt och efter detta döms människor. I varje arbetarstrejk finns ett frö av en revolution - i varje högerorganisation eller kapitalistiskt system finns ett frö av fascism. För att försvara sina intressen inför arbetarklassens krav är kapitalisterna tvingade att i ett givet historiskt ögonblick uppträda fascistiskt. Solidariteten inom fängelset mellan politiska fångar från olika vänsterpartier är total. Det som har hänt, beror på reformismens svek mot arbetarklassen. Den reformistiska delen av Allendes Folkfront sade nej till inbördeskrig, vilket i praktiken innebar att fascisterna tilläts förbereda sig, men däremot inte arbetarklassen. Man sa åt arbetarna att sätta sig ner och vänta medan reformismen skulle ordna socialismen. Man fattade inte att det är arbetarklassen själv, som måste göra revolution. Inte ledarna. Man hindrade arbetarklassen att tänka själv. Reformismen innebär en demokratisering av borgarstaten. Historien har visat att detta är en omöjlighet. Social-

Fortsättning på sid. 43

ALLENDES

última apelación

LA MONEDA, 11 sept 1973

Detta är säkert sista gången jag har tillfälle att rikta mig till er. Flygstridskrafterna har bombarderat Radio Partales' och Radio Corporacions sändartorn. I mina ord finns ingen bitterhet, bara besvikelse och den blir det moraliska straffet för dem som svikit sin ed. Chilenska soldater, överbefälhavaren och amiral Merno, som utnämnt sig själv, och herr Mendoza, en krypan-de general, som ännu igår försäkrade regeringen sin trohet och lojalitet, har även utnämnt sig själv till karabinjärens högste chef. Inför dessa fakta återstår mig bara en sak att säga till arbetarna: jag avgår inte. Jag har placerats i en historisk övergångstid och får betala med mitt liv för folkets lojalitet, och jag vill säga, att jag är säker på att den sådd, som vi sått i tusen- och åter tusentals chilenses tappra sinnen inte kommer att kunna förkvävas.

Esta sera segura la ultima oportunidad en que me pueda dirigir a ustedes. La fuerza aerea ha bombardeado las torres de Radio Portales y Radio Corporacion. Mis palabras no tienen amargura sino decepción y seran ellas el castigo moral para los que han traicionado el juramento que hicieron. Soldados de Chile, comandantes en jefes titulares y el Almirante Medino que se ha autodesignado mas el señor Mendoza, general rastrero, que solo ahier manifestaba su solidaridad y lealdad al gobierno, también se ha denominado director general de Carabineros. Ante estos hechos solo me cabe decirle a los trabajadores: yo no voy a renunciar. Colocado en un tránsito historico pagaré con mi vida la lealdad del pueblo, y le digo que tengo la certeza que la semilla que le entregaremos a la

SISTA TAL

del presidente

De har makten, de kan skjuta, men de sociala processerna går inte att hejda, varken med brott eller med våld. Historien är vår och det är folken som skapar den.

Arbetare i mitt fosterland! Jag vill tacka er för den lojalitet, som ni alltid hade förtroende att ge den man, som blott gjorde sig till tolk för den stora strävan efter rättvisa: som gav sitt ord på att han skulle respektera konstitutionen och lagarna och även gjorde det. I detta avgörande ögonblick det sista då jag kan vända mig till er, ber jag er dra nytta av den lärdomen, Utländskt kapital, imperialismen i förening med reaktionen, skapade det klimat som fick de tre vapenslagen att bryta med den tradition, som general Schneider pekade ut för dem och som bekräftades av major Araya, dessa båda offer för samma sociala sektor, som nu hemma i sina hus hönsas att med främmande hjälp

kunna återerövra makten för att försvara sina jordagods och sina privilegier. Jag riktar mig framför allt till arbeterskan, som arbetade hårdare och till modern som visste hur varmt barnen låg oss om hjärtat. Jag riktar mig till fosterlandets fria yrkesutövare, patrioterna, som sedan flera dagar tillbaka arbetar mot det uppror, som stöds av utbildningsanstalterna, klassskolorna, som också vill försvara de fördelar det kapitalistiska samhället gett dem. Jag talar till ungdomen, de som sjöng, som gav sin glädje och sin kampanda. Jag riktar mig till den chilenska mannen, till arbetaren, till bonden, till den intellektuelle, till dem som kommer att bli förföljda därför att fascismen redan i många timmar har varit närvarande i vårt land, i terroristattentaten, sprängbroar, skurit av järnvägar, förstört oljeledningar och gasledningar, medan de som borde ha talat teg... Historien skall döma dem.

conciencia digna de miles y miles de chilenos no podra ser cegada definitivamente.

Detienen la fuerza, podran ametrallar pero no se detienen los procesos sociales ni con el crimen ni con la fuerza. La historia es nuestra y la hacen los pueblos. Trabajadores de mi Patria quiero agradecerles la lealtad que siempre tuvieron, la confianza que depositaron en un hombre que solo fue intérprete de grandes anelos de justicia, que empeñó su palabra de que respetaria la constitucion y la ley y así lo hizo. En este momento definitivo, el ultimo en que yo pueda dirigirme a ustedes, quiero que aprovechen la lección. El capital foraneo el imperialismo unido a la reacción creó el clima para que las fuerzas armadas rompieran su tradición la que les senalara el general Schneider y

que reafirmara el comandante Araya, victimas del mismo sector social que hoy estara en sus casas esperando con mano ajena reconquistar el poder para seguir defendiendo sus granjerias y sus privilegios. Me dirijo sobre todo a la modesta mujer de nuestra tierra a la campesina que creyó en nosotros, a la obrera que trabajó mas, a la madre que supo de nuestra preocupación por los niños. Me dirijo a los profesionales de la patria a los profesionales patriotas a los que hace dias vienen trabajando contra la sedición auspiciada por los colegios profesionales, los colegios de clase para defender tambien las ventajas de la sociedad capitalista les brindo. Le digo a la juventud aquellos que cantaron que entregaron su alegria y su

FIENDERNA

De släpade hit gevären laddade
med krut, de gav order om den bittra
utrotningen, de mötte här ett folk
som sjöng, ett folk förenat i plikt
och kärlek,
och den slanka flickan föll med
sin fana,
och den leende pojken rullade skräd
vid hennes sida,
och häpet såg folket de döda stupa
under raseri och smärta.
Då, på denna plats
där de mördade föll,
sänktes flaggorna för att indränkas
i blodet och höjas igen mot
mördarna.

I dessa dödas namn, våra döda,
kräver jag straff.

För dem som fläckade fosterlandet
med blod
kräver jag straff.

För bödeln som gav befallning
om denna död
kräver jag straff.

För förrädaren som steg upp genom
brottet
kräver jag straff.

För den som gav ordern om döds-
kampen
kräver jag straff.

För dem som försvarade detta brott
kräver jag straff.

Jag vill inte att de räcker mig
handen genomdränkt av vårt blod.
Jag kräver straff.

Jag vill inte se dem som
ambassadörer, inte heller trygga i
sina hem.

Jag vill se dem här som dömda,
på detta torg, på denna plats.

Jag kräver straff.

Pablo Neruda

Säkert kommer Radio Magallanes att tyst-
na och min rösta lugna ton kommer inte
att nå fram till er, men det gör detsam-
ma... jag kommer åtminstone att bli ihåg-
kommen som en hederlig man, som varit
demokratin trogen.

Folket bör försvara sig, men inte effra
sig. Folket bör varken låta sig förstöras
eller huggas ned, men det kan heller
inte böja sig.

Arbetare i mitt fosterland! Jag tror på
Chile och dess framtid. Med andra män
kommer det att övervinna detta gråa och
bittra ögonblick, där förräderiet segrar.
Fortsätt i vetenskapen om att förr eller
senare, snarare förr, kommer de stora
avenyer att öppna sig på nytt där fria
människor går fram för att bygga ett
bättre samhälle.

Leve Chile! Leve folket! Leve arbetarna!
Det är mitt sista ord, och jag är över-
tygad om att det i varje fall är ett
moraliskt beslut, som kommer att straffa
trolösheten, fegheten och förräderiet.

espíritu de lucha me dirijo al
hombre de Chile, al obrero, al
campesino, al intelectual, a aque-
llos que serán perseguidos porque en
nuestro país el fascismo ya estuvo
hace muchas horas presente en los
atentados terroristas, volando los
puentes, cortando las líneas ferre-
ras, destruyendo los oleoductos y
los gaseoductos, frente al silencio
de los que tenían la obligación
la historia los juzgará. Seguramen-
te Radio Magallanes será callada y
el metal tranquilo de mi voz no
llegará a ustedes, no importa
por lo menos mi recuerdo será el
de un hombre digno que siempre
estará junto a Uds. que fue leal
a la democracia. El pueblo debe
defender pero no sacrificarse, el
pueblo no debe dejarse arrazar ni
acribillar pero tampoco puede
humilarse. Trabajadores de mi Patria
tengo fe en Chile y su destino.
Superará con otros hombres este
momento gris y amargo donde la
traición se debe imponer. Sigán
ustedes, sabiendo que mucho más
temprano que tarde de nuevo se abri-
rán las grandes alamedas por donde
pasen hombres libres para construir
una sociedad mejor. Viva Chile.
Viva el pueblo. Viva los trabaja-
dores. Estas son mis últimas pala-
bras y tengo la certeza de que mi
sacrificio no será en vano tengo la
certeza de que por lo menos será
una decisión moral que castigará la
felonia y la cobardía y la traición.

EN VÄDJAN

En vädjan från fotbollsstadion i Chile

Varje dag, både på Estadio de Chile och på fotbollsstadion (Estadio Nacional) kom de latinamerikanska medfångarna fram till mig och vädjade:

"Om du kommer ut, du har i alla fall större möjligheter än vi, kan du väl försöka ta med dej våra namn och försöka sprida ut dem till alla möjliga internationella organisationer etc i Europa och andra delar av världen.

Många av oss här är i Chile på asyl från andra militärdiktaturer i Latinamerika och våra ambassader skiter naturligtvis helt i vad som händer oss nu.

Men om några internationella organisationer med internationell status, typ Amnesty International, Röda korset etc, utövar påtryckningar på militärjuntan kanske det kan hjälpa oss, speciellt om de vet att våra namn finns spridda och publicerade i Europa".

De latinamerikaner jag tillbringade tiden tillsammans med i de båda fånglägren i Santiago var:

Argentina

Carlos Cerbonne
Hector Tardéte

Brasilien

Jaime Carolozo
Pedro Paul de Souja
Luis Carlos
Pedro Marcos Vianna
Nelson Serathiuca
Enio Bouccioni
Ricard de Azevedo
Sergio Davet
Ricard Farah

Bolivia

Juan Alarcon

Colombia:

Favio Maldonado
Joaquin Duque Segura

Nicaragua :

Hugo Cepeda Fagot
Silvio Zuniga Fagot

Uruguay :

Roberto Prieto Prieto

Venezuela :

Herberto Reyes
Alfredo Angel

Situationen för alla latinamerikaner i Chile är fruktansvärd. Förutom behandlingen i fånglägren har det rapporterats om både bolivianer och brasilianare som sänts tillbaka till militärdiktaturerna i sina hemländer vilket för de flesta innebär dödsdomar eller långa fängelsestraff. ➡

Situationen för chilensarna själva, speciellt då arbetarna eller de som misstänks tillhöra någon politisk vänsterorganisation är om möjligt ännu värre. Problemen för dem accentuerades i och med att militärjuntan helt frångick de internationella bestämmelserna om asylrätt och ambassaders territoriella integritet. Ingen chilensare får nu utrese-tillstånd från någon ambassad i Chile och juntan har tagit sig rätten att även arrestera chilensare på utländska ambassader. För att kunna göra något för åtminstone några personer som Clas Croner och jag träffade under vår vistelse i Santiagos fångläger, vill vi också offentliggöra namnen på några kända personer vi såg eller träffade där.

-Arbetsminister och tidigare ledare för Chiles fackföreningscentral (CUT) Jorge Godoy

-Direktör för Chiles motsvarighet till Statsföretag
Dario Pavéz
-Statssekreterare på utbildningsdepartementet
Waldo Suarez
-F d chef för jordbruksinstitutet INDAP
Adrian Vasquez
-Redaktör på veckotidskriften Punto Final
Manuel Calieses
-Redaktör för dagstidningen Clarin
Gamboa
-Redaktör för dagstidningen och UP-org. LA NACION
Oscar Weiss
-Känd chilensk historiker
Mario Cespedez
-Statsvetare
Carlos Nandon
-Känd historiker
Luis Vitale

Stockholm den 1 oktober 1973
Henrik Janbell

ÖPPET BREV

till de svenska kamraterna

KAMRATER

I nuvarande läge innebär den internationella solidariteten för de i Chile boende brasilianarna ett ovärderligt stöd.

Fängelserna, särskilt Fotbollsstadion, är rena koncentrationsläger, dit utländska och chilenska kamrater förs. Dessas liv är i händerna på militärjuntan, som idag har makten i Chile efter fascistkuppen och riskerar att utlämnas till sina respektiva hemländer. Det finns uppgifter på att hundratal bolivianska kamrater blivit utlämnade till militärdiktaturen i Bolivia. De chilenska militärerna underhandlar med diktaturerna i Brasilien och Uruguay om utlämning av politiska fångar. Förutom detta utsätts dessa kamrater för fysisk och psykisk tortyr i den nu beryktade Fotbollsstadion.

Många av dessa kamrater befinner sig i exil i Chile. Detta är fall 30 let med de 70 brasilianare, som i

början av -71 kom till Chile och fick politisk asyl efter att ha sluppit ur den brasilianska diktaturens klor. Dessa kamraters liv är idag i fara.

Pedro Chavez, en av de 70, anhölls efter kuppen och är numera "försvunnen".

De brasilianska kamraternas liv, liksom tusentals andra personer som kommit till Chile i sökandet efter en fristad där de skulle kunna leva och arbeta i fred, befriade från rädslan att bli nedskjuten på gatan eller att bli utsatt för fängelse-tortyr, måste räddas. Av de latinamerikanska länderna var det Chile, som var tillmötesgående och tog hand om dem som kom undan fascisternas grepp med livet i behåll.

Militärjuntan, som störtade kamrat Allendes regering, legalt tillsatt av folket, går utanför de internationella avtalen angående rätten om politisk asyl. Man överträder

Genève-avtalet och genomför en brutal repression mot utlänningar. Man arresterar, torterar och avrättar. De som lämnas med livet i behåll utlämnar man till sina respektive hemländer, där deras öden inte blir annorlunda.

KAMRATER

De 70 brasilianare som blev utvisade från Brasilien förlorade sina medborgarskap. En självklar rättighet, som inte kan förnekas någon, för de kommer alltid att förbli brasilianare under förtryck men de kan ej hävda sin rätt eftersom de är statslösa.

De fredsälskande och progressiva folken kan rädda tusentals liv ur fängelserna

VI UPPMANAR Amnesty International att ingripa till hjälp för de utländska anhållna kamraterna i Chile

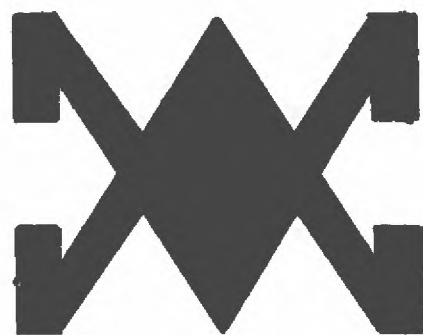
VI UPPMANAR de politiska partierna och organisationerna till bredast möjliga solidaritet med det chilenska folket

C.A.E.P.

Santiago de Chile 23.9.73

Den fascistiska strategin

I slutet av juli månad, i anslutning till den massiva åkeriägarstrejk som inleddes den 25 juli och till mordet på president Salvador Allendes livvakt, marinkapten Araya Peters, offentliggjorde fascistorganisationen "Fosterland och Frihet" ett dokument betitlat "Åtta Åtgärder För Att Störta Regeringen" (se ill.). Till de åtgärder som där förordades hörde att 1) "ena sig inför den gemensamma fienden", dvs. regeringen Unidad Popular; 2) "sabotera de statliga arbetsplatserna"; 3) "bringa rättvisa genom att direkt straffa vänsterns våldsmän"; 4) "fördöma fiendens rörelser endast inför de väpnade styrkorna"; 5) "villkorslöst solidarisera sig med de nationalistiska kämparna"; och 6) "koordinera aktionerna med yrkessammanslutningarna".

Dokumentet sammanfattar alltså den strategiska oppositionen utarbetad. Genom att sabotera produktionen skulle man ytterligare förvärra den redan svåra ekonomiska situationen och bringa kaos i landet. Ett organisatoriskt samarbete mellan de "nationalistiska kämparna", dvs. de icke-marxistiska partierna - i den chilenska fascismens språkbruk är man antingen marxist eller chilener -, yrkessammanslutningarna och de väpnade styrkorna skulle så bereda vägen för statskuppen. Som det skulle visa sig följdes denna strategi till punkt och pricka.

A. De fascistiska rörelsernas aktioner

De fascistiska rörelserna med "Fosterland och Frihet" i spetsen agerade sålunda i samråd med den övriga oppositionen mot Allende-regeringen. De kom därvidlag att utnyttjas som väpnade kommando- och sabotagegrupper. Denna funktion hade de innehaft sedan lång tid tillbaka. Så t.ex.

kunde regeringen avslöja det nära samarbete som rått mellan "Fosterland och Frihet" och kuppgeneralen Souper i samband med det misslyckade kuppförsöket den 29 juni 1973 efter vilket ett flertal av rörelsens ledare, bl.a. Pablo Rodríguez och Benjamin Matte, sökte - och fick - politisk asyl i Ecuador (7). I den konjunktur som skapades genom åkeriägarstrejken och den fascistiska offensiven skulle emellertid terrordåden mångfaldigas. Den 27 juli mördar ett kommando ur "Fosterland och Frihet" president Salvador Allendes livvakt, marinkapten Araya Peters, i dennes bostad i Santiago. Därefter följer attentaten slag islag. Vid två tillfällen spränger fascisterna större "pipelines" i luften, en el.-central sprängs när president Allende håller ett tal till nationen, etc. etc. Under tiden från den 27 juli till den 19 augusti äger inte mindre än 7 mord rum, 55 personer skadas och 523 attentat begås mot bostäder, partilokaler, fackföreningslokaler, bilar och fordon som användes av regeringsanställda, fabriker, affärer, vägar, broar, tunnlar... Ser man till perioden fram till kuppdagen den 11 september stiger denna siffra till ca: 1.100 attentat. Vilket motsvarar omkring 25 attentat om dagen, eller 1 attentat per timme...

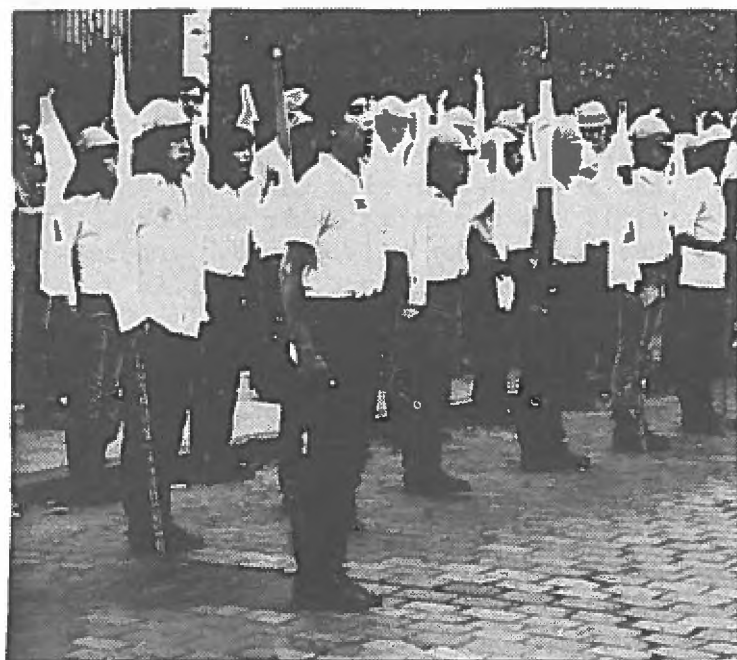
Den destruktiva karaktären och koordineringen utav oppositionens aktioner framgår inte minst av att man vid ett flertal tillfällen tog sig in på jordbrukskooperativ ("asentamientos") och jordbrukskollektiv ("centros de reforma agraria") för att på fälten slakta "marxismens boskap", spränga upp magarna på havande kor - allt under det att man i massmedia attackerade regeringens ekonomiska politik, vilken, sades det, bringade landet till ruinens brant... - samt, framför allt, av de attentat som iscensattes mot privatpersoner, chilener

och utlämningar. Tillvägagångssättet var därvidlag ofta detsamma. Ett typiskt exempel är de attacker personalen vid ICIRA ("Instituto de Capacitacion e Investigacion en Reforma Agraria"), ett med FAO samarbetande regeringsorgan för forskning inom jordbrukssektorn, kom att utsättas för. Den 8 augusti anklagade den kristdemokratiska senatoren Pafael Moreno i senaten ICIRA för att vara ett "centrum för utländsk infiltration" och ett "vänsterextremistiskt forum". Några dagar senare publicerade så "El Mercurio" och andra inflytelserika borgartidningar namnlistor över de utlämningar som arbetade inom ICIRA, registreringsnummer på de fordon de använde, etc. Ytterligare några dagar senare kom så attackerna och attentaten emot dessa personer.....

B. Yrkessammanslutningarna ("gremios"):

Liksom fallet varit under den s.k. "arbetsgivarstrejken" i oktober 1972 var det åkeriägarnas "gremio" som, understödd politiskt, organisatoriskt och finansiellt av oppositionspartierna och av USA (åkeriägarnas ledare, Vilarin, hade beretts tillfälle att göra rundresor i USA för att sprida propaganda och för att insamla politiskt och ekonomiskt stöd), kom att gå i spetsen för yrkessammanslutningarnas aktioner. Den 25 juli förklarade sig åkeriägarnas organisationer i strejk. Att denna s.k. "strejk" uteslutande hade politiska motiv - att störta regeringen - framgick om inte av annat av att "strejken" endast fördjupades ju mer åkeriägarnas facilliga och ekonomiska krav uppfylldes av regeringen. Samtidigt koordinerades åkeriägarnas aktioner med ovan nämnda strategi bl.a. genom att svåra varudistributionen i Chile. Förutom det faktum att "strejken" i sig innebar en våldsam attack mot landets produktionsapparat genom att distributionsnätet kom att falla sönder, förvärrades situationen när åkeriägarna avsiktligt förstörde sina lastbilar, begick attentat mot broar eller spred ett slags spikar, s.k. "miguelitos", längs Chiles vägar för att omöjliggöra den trafik som trots allt fortsatte (8).

Åkeriägarnas "strejk" kom att fortsätta fram till kuppen den 11 september och kostade Chile oerhörda summor. Dess mest katastrofala följder kunde i augusti månad märkas inom jordbruket. Genom att lamslå distributionsnätet kunde åkeriägarna se till att utsäde och konstgödsel endast i mycket begränsad utsträckning nådde fram

till bönderna inför den värsädd som inleddes vid denna tid. Samtidigt såg man naturligtvis till att de produkter som producerades på landsbygden inte nådde fram till stadsbefolkningen. I många fall gjorde man upp stora upplag av de varor som på detta sätt hindrades från att cirkulera i landet. Dessa varor såldes sedan till bourgeoisin eller gick ut på den svarta marknaden.

I slutet av augusti månad anslöt sig andra "gremios" till denna "bourgeoisins strejk". Det gällde t.ex. arkitektförbundet, advokatsambundet, arbetsgivareföreningen, agronomförbundet, de stora jordägarnas organisationer, småindustriägarförbundet och några andra. I upprepade annonser och proklamationer i borgarpresen klargjorde dessa yrkessammanslutningar sin politiska ställning och krävde, vid månadsskiftet augusti-september, president Allendes avgång för att som arbetsgivareföreningen (SOFOFA - Sociedad de Fomento fabril) uttryckte det "ordning, välstånd, frihet och ömsesidig respekt skulle återställas i Chile" (9). Vid sidan av åkeriägarnas aktioner kom dock läkarstrejken att få de allvarligaste följderna. Särskilt på landsbygden kom läkarstrejken att bli i det närmaste total. Läkarnas annonsplatser i tidningarna var blanka operationer inställdes och bl a en stor del kvinnor i barnsäng kom att bli lidande. När generalsekreteraren i Chiles läkar-

kollegium, Edgardo Cruz Mena, i TV intervjuades angående denna politiska strejk och han ställdes inför frågan om det inte stred mot läkarnas etik att vägra ta emot patienter, svarade han kort: "När det är krig måste man döda" (10). Dvs för stora delar av bourgeoisin hade kriget mot marxismen och arbetarklassen inletts långt före kuppen den 11 september. Det är också signifikativt för dessa strejkers politiska karaktär att läkarförbundet i en uppmärksam handling den 15 augusti uteslöt president Salvador Allende, själv läkare (11), ur Chiles läkarkollegium med motiveringen att han begått "övergrepp mot konstitutionen, förstört rättsstaten, åsidosatt de konstitutionella garantierna, fört landet in i Kommunistpartiets diktatur," etc (12).

På många håll, och med början i landsortsstäderna i de södra delarna av Chile skulle slutligen yrkessammanslutningarnas aktioner koordineras, dels mellan "gremios" genom att man skapade s k "comandos multigremiales," och de väpnade styrkorna. Följande proklamation av "Commando Multigremial," för provinsen Osorno, inför i tidningen "La Prensa de Osorno" den 22 augusti, ger därvidlag klart uttryck för koordineringen, samtidigt som den utgör ett typiskt exempel på de fascistiska tongångar den borgerliga propagandan använde sig av under veckorna före militärkuppen: "Fascisterna och kommunisterna förstörde Spanien 1936. Ryssarna, rödfascisterna, utprovade och förfinade sina vapen genom att döda spanjorer. Idag i Chile är rödfascismens vapen, vare sig dessa är ryska, tjeckiska eller kubanska, redo att döda och lemlästa chilener. Dessa vapen existerar. Åtskilliga tusen kubanska, ryska, uruguayanska, tjeckoslovakiska, vietnamesiska, franska, brasilianska, centralamerikanska m fl extremister är redo att handha dem. Chilen, rädda ditt fosterland! Fördöm dessa extremister som kommit till vårt Chile för att sprida blod och hat! Finn dem! Och när du funnit deras adress, anmäl den till Chiles väpnade styrkor." (se ill.) (13).

C. De borgerliga partierna

Mot bakgrund av ovan sagda står det naturligtvis klart att de borgerliga partier som var representerade i parlamentet, dvs det Kristdemokratiska och det Nationella Partiet, och som där utgjorde ett språk-
rör för de nämnda yrkessammanslutningarna,

snart sällade sig till den fascistiska kör som krävde Allendes huvud på ett fat. Ända in i det sista sökte man dock uppehålla en demokratisk fasad. Vänsterflygeln inom det Kristdemokratiska Partiet, representerad fr a av 1970 års presidentkandidat Radomiro Tomic, Bernardo Leighton och Renán Fuentealba (14), förklarade t o m öppet att man inte skulle stödja vilken regering det vara månne som utgick ur en kupp. Den stora massan av det Kristdemokratiska Partiets medlemmar, grupperade kring den förre presidenten Eduardo Frei, skulle emellertid tillsammans med det Nationella partiet aktivt arbeta för ett störtande av den lagligt tillsatta regeringen Unidad Popular. De bägge partiernas klartecken för militärkuppens genomförande skulle därvid bli den motion som deputeradekammaren antog den 22 augusti och i vilken regeringen Unidad Populars regeringsinnehav och ämbetsutövning karakteriserades som "illegalt". Genom denna motion uppmanade vidare de bägge borgerliga partierna militären att välja sida, antingen för exekutivmakten (regeringen Unidad Popular) eller för den lagstiftande makten (de reaktionära krafterna och fascismen). Motionen följdes dagarna därefter av en serie officiella upprop från de bägge partierna i vilka man krävde regeringens avgång, "den slutliga kampen mot marxismen" (15) och "militärens omedelbara handlande för att sätta stopp för regeringens olagligheter" (16). Dagarna omedelbart före kuppen skulle oppositionspartiernas våldsamma utfall mot regeringen sammanfalla med de fascistiska organisationernas upprop om att skapa "ett nytt Djakarta" dvs en upprepning av de fruktansvärda utrensningar och massmord som under hösten 1965 och våren 1966 antages ha krävt omkring 500.000 människors liv i Indonesien (17).

Särskilt det nationella partiet anslöt sig helt till den fascistiska ideologin i dess chilenska variant. Många medlemmar i det Nationella Partiet var också medlemmar i "Fosterland och Frihet" och partiet hade också ett väpnat, fascistiskt kommando organiserat i stil med denna organisation, "Comando Rolando Mathus". I en annons i tidningen "La Tercera de la Hora" av den 22 augusti fastslås att "det Nationella Partiet är en nationalistisk och "gremialistisk" rörelse (som) öppet tillbakavisar ett föråldrat kapitalistiskt system vilket tillåter arbetarnas försälvande, liksom det förkastar marxismens tillbakasträvande lösningar som

gör avkall på den mänskliga friheten, värdigheten och respekten. (Partiet är) nationalistiskt och "gremialistiskt" i det vi förordar skapandet av en integrerande och funktionell Stat, vägled med fantasi, frihet och patriotism och i stånd att med stolthet genomföra chilenska lösningar på alla de problem Fosterlandet har att brottas med." (18)

D. De väpnade styrkorna

Samarbetet med de väpnade styrkorna har redan antytts och kräver möjligen - men borde det inte - en förklaring. Har inte den chilenska militären till skillnad från militären i det övriga Latinamerika gjort sig känd för att stå i spetsen för en yrkesarmé, höjd över alla politiska motsättningar? Detta är naturligtvis inte med sanningen överensstämmande. Uppfattningen om de chilenska väpnade styrkornas "konstitutionalitet", "apolitism", "respekt för de statliga institutionerna" är - och har alltid varit - en av många myter angående Chile. Bortsett från det självklara faktum att en hierarkiskt uppbyggd armé, likt den chilenska, i ett kapitalistiskt samhälle endast återspeglar de stora klassmotsättningar som föreligger i samhället i fråga och i en krissituation kan förutsättas reagera i enlighet med dessa klassintressen, ger också den chilenska historien många vittnesbörd om militärens inblandning i landets politiska liv.

Ser man endast tillbaka till innevarande århundrade finner man att den chilenska armén och de paramilitära polisstyrkorna, karabinjärerna, systematiskt använts för att slå ned den framväxande arbetarrörelsen i början av seklet. Fruktansvärda massaker ägde rum i Valparaiso 1903, i Santiago 1905, i Antofagasta 1906, i Iquique 1907 etc. Under tiden från år 1920 till 1933 var militärens inblandning i politiken legio. År 1924 revolterade officerarna, men valde att överlämna makten åt den konservative Arturo Alessandri. År 1931 reste sig en del av underofficerskåren inom marinen till stöd för strejkande arbetare i Valparaiso. Den 4 juni 1932 reste sig en progressiv fraktion av flygvapnet under ledning av Marmaduke Grove och tog makten under tretton korta dagar, en regeringsperiod som i Chile kommit att kallas "den socialistiska republiken" (19). Denna kortlivade republik störtades i sin tur av en ny militärkupp, vilken några månader senare följdes av en tredje... Ser vi till de senaste årens utveckling finner vi att general Viaux i oktober 1969

reste sig i spetsen för Tacna-regementet i Santiago (20). I september 1970 planerade samme Viaux, tillsammans med general Huerta, chef för karabinjärstyrkorna, amiral Tirado och flyggeneral Garcia en statskupp i avsikt att förhindra bildandet av regeringen Unidad Popular efter Salvador Allendes seger i presidentvalet. Detta kuppförsök, som resulterade i mordet på den chilenske överbefälhavaren general Schneider, förorsakade de väpnade styrkorna en övergående prestigeförlust och under ledning av den nye befälhavaren, general Prats, kom istället militärens opolitiska ställning att betonas, liksom dess lojalitet med den lagligt valda regeringen. Detta hindrade emellertid inte general Marshal från att planera ytterligare en kupp i mars 1972 och den 29 juni 1973. Slutligen reste sig 2:dra stridsvagnsregementet i Santiago under general Souper för att störta Allende-regeringen.

Efter det misslyckade kuppförsöket av den 29 juni framstod också de högre militärernas politiska lojaliteter helt klart. Dagen efter kuppförsöket samman kallade president Allende de 22 högsta generalerna. Det visade sig därvid att 18 utav dessa nu vänt regeringen ryggen och att Allende endast kunde räkna med 4 generalers stöd, däribland general Prats. Mot denna bakgrund är det alltså naturligt att president Allende inte inkluderade någon representant för de väpnade styrkorna i den regering som tillträdde den 5 juli.

Allteftersom den politiska situationen förvärrades i Chile tvingades emellertid presidenten att genom manövrer och omplaceringar inom den militära hierarkin söka utnämna regeringslojala - vilket långt ifrån innebar att de var socialister - militärer på avgörande poster samt slutligen att införliva militärer i regeringen. Situationen var nu emellertid helt förändrad och de militärer, de tre vapengrenscheferna samt chefen för karabinjärstyrkorna, som intagits i den regering som tillsattes den 9 augusti, kom på olika sätt att manifesteras sitt missnöje med och sitt motstånd till densamma.

Den 18 augusti lämnade flyggeneral Ruiz under uppseendeväckande former posten som arbetsminister, samtidigt som han lämnade platsen som flygvapenchef. En vecka senare, den 25 augusti, avgick även general Prats från posten som försvarsminister efter att ha ställts

inför ultimatum av övriga höga officerare. Prats avsåg sig samtidigt överbefälhavarskapet för de chilenska väpnade styrkorna, en plats som istället intogs av den "opolitiska" armégeneralen Pinochet, efter den 11 september militärjuntans starke man (21).

Den 26 augusti lämnade generalerna Guillermo Pickering och Mario Sepúlveda, bägge betraktade som Allende-trogna, sina poster inom försvaret; den 27 augusti avgick amiral Raúl Montero från posten som finansminister, etc.

Militärens avsikter framstod emellertid tydligast genom dess aktiviteter vid sidan av den storpolitiska scenen. Genom den s k "Lagen om vapenkontroll" ("Ley de Control de Armas"), - föreslagen av en kristdemokratisk senator, Juan de Dios Carmona, försvarsminister under president Eduardo Frei, och antagen under oklara former i oktober 1972 - kunde militärens aktioner samordnas med de fascistiska rörelsernas och yrkessammanslutningarnas strategi, samtidigt som de tjänade som en utdragen och realistisk generalrepetition inför den slutgiltiga kuppen. "Lagen om vapenkontroll" gav militären exklusiv rätt att registrera vapeninnehav och att göra razzior ("allanamientos") och husundersökningar för att söka efter vapen. Lagen innebar för oppositionen, som "El Mercurio" uttryckte det i en rubrik den 23 oktober 1972, "en triumf för demokratin"...

Om denna lag sällan eller aldrig föranlett militären att ingripa mot de fascistiska rörelser vi ovan behandlat, så skulle den fr o m juli månad 1973 ge militären ett juridiskt vapen för att attackera vänstern genom razzior mot fabriker, parti- och fackföreningslokaler, "industriälten" och "stadsdelskommandon" (se nedan), privata bostäder, m m. Under juli och augusti månad genomfördes mer än 100 sådana razzior, vilket föranledde ledningen för CUT ("Central Unica de Trabajadores"), Chiles kommunist- och socialistdominerade fackliga centralorganisation, att jämföra "Lagen om vapenkontroll" med den "Fördömda lag" ("Ley Maldita") som under tiden från 1948 till 1958 förbjöd kommunistpartiet i Chile.

Med augusti månads ingång skulle dessa razzior ändra karaktär. Från att tidigare "endast" ha vänt upp och ned på 36 partilokaler och liknande, bränt eller

förstört dokument i sin fötämmligen resultatlösa jakt efter komprometterande vapen, började militären nu att direkt provocera och attackera arbetare och bönder.

Så t ex dödades en arbetare av kulspruteeld när militären under ledning av general Manuel Torres de la Cruz - och stödd av inte mindre än tolv pansarvagnar och t o m av flyg - den 4 augusti hemsökte den statliga fabriken "Lanera Austral" i den sydliga staden Punta Arenas. Vid detta tillfälle förstörde militären dessutom inredning och maskiner i fabriken till ett värde som uppskattats till cirka 15 miljoner escudos (ung en kvarts miljon kronor). Det framkom också att militären bortfört för produktionsnå vitala produktionsinstrument, gjort sabotage mot maskiner, etc.

Militären agerade nu följaktligen helt enligt den strategi de fascistiska rörelserna och den chilenska bourgeoisin utarbetat för att stöta Allende-regeringen. Utöver de viktiga funktioner dessa razzior därvidlag hade för att kartlägga arbetarnas organisation, bekanta sig med arbetsplatserna, intimidera och attackera arbetarna samt förstöra produktionsapparaten, var dessutom dessa aktioner särskilt betydande för militären som generalrepetition, som realistiska militärmanövrer, inför den planerade kuppen. Man kunde därigenom skrämja arbetarna i hopp om att förhindra framtida motstånd och man kunde framför allt vänja soldaterna att utföra attacker mot arbetarna, vänja dem vid att skjuta på sina klassbröder. Samtidigt kunde naturligtvis det högre befälet få en tämligen god bild av vilka underofficerare och soldater som vägrade att delta i dessa razzior - eller som endast gjorde en halvhjärtad insats - för att avlägsna dem inför kuppen.

Den blodiga razzian i Punta Arenas skulle snart följas av andra, i Santiago, Concepción, Valparaíso och andra större städer. Längst gick dock militärens förberedelser på landsbygden och i de mindre landsortsstäder. Från mitten av augusti månad var t ex städerna Puerto Montt, Osorno och Temuco närmast att betrakta som militärt ockuperade städer. I Temuco, centralort för de veteproducerande jordbruksbygderna i södra Chile och huvudstad i provinsen Cautín, hade kavalleri- och infanterienheter upprättat tre militärposter inne i staden: under det att staden från luften kontrollerades av enheter ur de lokala helikopterstyrkorna. Vid tre tillfällen under augusti

månad genomfördes razzior mot Socialistpartiets lokalkontor. Razzior utfördes också mot de statliga industrierna Imacor och Magrinsa i Lautaro, Korach i Cunco och mot ett antal jordbrukskooperativ och -kollektiv i Temucos omäejd.

I provinsen Cautins fall kulminerade händelserna under dagarna från den 28 augusti till den 2 september då militären genomförde en "gigantisk manöver" i de västra delarna av provinsen. Vid detta tillfälle arresterades ett större antal bondeledare, vilka torterades inför ögonen på sina familjer. Militären använde sig också av metoder som vi lärt känna från den nordamerikanska arméns härjningar i Vietnam och annorstädes. Bönder hängdes t ex i midjan från helikoptrar och flögs runt i luften för att "mjukna"... Även här förstörde militären produktionsapparaten, bl a genom att bränna utsäde och konstgödsel.

En framgångsrik militärkupp förutsatte emellertid inte endast denna terror utan krävde också att officerarna kunde kontrollera och lita på underofficerskåren och soldaterna. Med sikte på kuppen skulle officerarna därför bedriva utrensningar på regementen runt om i Chile veckorna före kuppen den 11 september, arrestera de soldater man var osäkra på, skrämma andra till lydnad och sprida fascistisk propaganda.

Att underofficerskåren och soldaterna inte helt var att lita på hade, som vi ovan sett, den chilenska historien givit exempel på. Det politiska arbete som framförallt MIR ("Movimiento de Izquierda Revolucionaria" - Revolutionära Vänsterrörelsen), men också andra marxistiska organisationer, bedrevit bland soldaterna under de senaste åren, hade dessutom lett till vissa resultat och betraktades allmänt av officerare och av bourgeoisin med viss fruktan.

Snarare i syfte att testa de militära enheternas homogenitet än för att genomföra en slutgiltig kupp iscensatte därför officerarna på flottbasen i Valparaiso ett kupp-försök redan den 6 augusti. Det visade sig därvidlag att ett större antal underofficerare och soldater vägrade lyda kuppmakarnas order. I

enlighet med militär jurisdiktion kunde så dessa officerare, som alltså sökt att störta den konstitutionellt tillsatta regeringen, anklaga underofficerarna och soldaterna för orderbrott, ställa dem inför summariska rättegångar, arrestera och tortera dem.

Det var till en början inte mycket som sipprade ut till allmänheten angående dessa händelser. De fängslade soldaterna tilläts inte ta emot besök av sina fruar eller närstående, än mindre av någon advokat.

Efter någon vecka kunde emellertid vissa vittnesmål offentliggöras i tidskriften "Chile Hoy". Det visade sig då att officerarna använt den mest fruktansvärda tortyr mot dessa "oppositionella och subversiva element", som motsatt sig kupp-försöket. De hade tvingats äta sin egen avföring, sänkts ned i den sk"bassängen", ett kar fyllt med bensin, exkrementer, lera m m och fysiskt misshandlats.

Senare framkom att tortyren i något fall varit så allvarlig att militärläkarna känt sig tvingade att operativt kastrera tortyrföremålet då hans testiklar var fullständigt sönderslagna...

Liknande händelser inträffade senare under augusti månad på flottbasen Talcahuano, i närheten av Concepción. Även om det är omöjligt att veta hur många patriotiska underofficerare och soldater som på detta sätt arresterats och torterats - flottbefälet publicerade namnen på 43 personer i tidningarna den 26 augusti - beräknas deras antal i Valparaiso ha uppgått till cirka 100 och i Talcahuano till det dubbla eller 200.

Artikeln publiceras i sin helhet i nästa nummer av Kommentar.

Deklaration

I denna kampanj föreslår och kräver vi följande saker:

1. Att juntan lämnar ut listan på alla fångar som finns på Nationalstadion, Chilestadion, på koncentrationslägren; Dawsonön i Punta Arenas, ön Quiriquina, Pisagua etc..

2. Att rättegångarna görs offentliga på samma sätt som Corvaláns rättegång kommer att bli

3. Att alla som ställs inför rätta skall ha rätt till internationell advokat, företrädesvis från Amnesty International.

4. Att ingen utlänning utlämnas till myndigheterna i sitt hemland.

5. Att juntan avger förklaringar angående situationen för arbetarledarna, om de har avrättats eller ej.

6. Att juntan publicerar namnen på alla som hittills avrättats.

7. Omedelbart slut på alla avrättningar.

Internt, dvs inom varje land, föreslås vi följande punkter:

1. Brytande av diplomatiska relationer med juntan, om avrättningarna inte upphör och om man fortsätter att inte respektera de mänskliga rättigheterna.

2. Att man inte sänder livsmedel eller medicin om de inte överlämnas direkt till arbetarna genom de internationella organisationerna eller delegater från arbetar- och folkorganisationer i utlandet.

3. Bojkott av chilenska produkter. Att man inte köper chilenska produkter och att inget land köper chilensk koppar.

4. Att man fortsätter att frysa inne europeiska krediter och att andra länder vidtar samma åtgärd. Det är viktigt att övervaka detta och avslöja varje kredit som ges till juntan.

5. Att juntadelegater utesluts ur alla organisationer eller internationella kongresser, kulturella eller vetenskapliga eftersom de som organiserar bokbål inte kan få delta i sådana aktiviteter.

6. Att kräva att gränserna öppnas för chilenska flyktingar och alla nationaliteter som kommer från Chile.

Det är viktigt att det till alla chilenska ambassader skickas brev med ovannämnda krav.

Solidaritetskommittén -Argentina.

Svenska Chilekommittén uppmanar alla organisationer, partier och enskilda att till Chilenska ambassaden eller direkt till juntan i Chile sända skrivelser med krav på att de första 7 punkterna i deklARATIONEN uppfylls !

DECLARACION

En ésta campana aquí nosotros proponemos y exigimos las siguientes cosas:

1. Que la junta divulgue la lista de todos los presos que están en el Estadio Nacional, en el Estadio de Chile, en los campos de concentración, Isla Dawson en Punta Arenas, isla Quiriquina, Pisagua etc...

2. Que los juicios sean públicos como será el de Corvalán.

3. Que todos los que sean juzgados puedan tener abogado internacional de preferencia de Amnesty International.

4. Que ningún extranjero sea entregado a las autoridades de su país de origen.

5. Que la junta dé explicaciones acerca de la situación de los dirigentes obreros, si fueron fusilados o no.

6. Que la junta publique los nombres de todos los fusilados hasta ahora.

7. Termino inmediato de todos los fusilamientos.

Del punto de vista interno o sea de cada país estamos planteando los siguientes puntos:

1. Suspensión de relaciones diplomáticas con la junta, si no cesan los fusilamientos y siguen sin respetar los derechos humanos.

2. Que no envíen víveres ni medicamentos si no están llevados y distribuidos directamente a los trabajadores por las organizaciones internacionales o delegados de organizaciones obreras y populares del exterior.

3. Boicot a los productos chilenos. Que el público no compre productos chilenos y que ningún país compre cobre chileno.

4. Que se mantenga la congelación de los créditos en Europa y que se imponga la misma medida en otros países. Es importante vigilar esto y denunciar cualquier concesión de créditos a la junta.

5. Que sean expulsados los delegados de la junta en todas organizaciones o congresos internacionales, culturales o científicos porque los que organizan quema de libros no pueden participar en estas actividades.

6. Exigir fronteras abiertas a los refugiados chilenos y de todas las nacionalidades que vangan de Chile.

Importante es enviar peticiones a las embajadas chilenas en todos los países exigiendo estos puntos arriba mencionados.

comité de Solidaridad - Argentina

STÖD CHILES
FOLK!

PG 653928-2

Kristdemokraterna och militärkuppen

Den alltmer accentuerade ekonomiska kris, som Chile befann sig i i början av 60-talet, samt trycket från massorna gjorde att även det Kristliga Demokratiska Partiet (PDC) såg sig tvungen att gå ut med ett relativt "radikalt" program i presidentvalet 1964. Programmet innehöll en hel del reformer med krav på bl.a partiella nationaliseringar av utländska monopolföretag, jordreform, ändring av konstitutionen etc.

Pga partiets klassbundenhet till de prokapitalistiska och proimperialistiska delarna av samhället genomfördes inga reformer under presidentens Freis regeringsperiod. Den ekonomiska krisen förvärrades trots att man från bl.a Världsbanken och från USA-banker lånade anse-liga summor dollar. Trycket från massorna ökade, men besvarades endast med brutalt våld. Militär och polismakten förstärktes, främst med stöd från USA.

Vid presidentperiodens slut hade den ekonomiska krisen förstärktst enormt och Chile hade världens näst högsta utlandsskulden, per capita, på över 400 miljoner dollar, en officiell arbetslöshet på över 8 % och en inflationsökning på över 30 % per år.

För att möta trycket från massorna, "radikaliserades" partiets program ytterligare till presidentvalet 1970. Trots detta fick Folkunionen (UP) de flesta rösterna i valet.

I valet mellan att stödja nationalistpartiets kandidat Alessandri och UP:s kandidat Allende valde man det senare alternativet, efter att Allende garanterade att "demokratien skulle res-

pekteras". Detta innebar att Allende fick underteckna en försäkran om att militärmakten skulle lämnas intakt, dvs att storleken av försvarsmakten och poliskåren inte fick ändras, att befodringsgången inom försvarsmakten måste följa de traditionella reglerna, att inga beväpnade grupper utom militär- och poliskår skulle få förekomma. Dessutom fick Allende garantera att inte ingripa, varken mot pressen, radion eller rättsväsendet.

Till en början stödde PDC i parlamentet många av de reformförslag UP lade fram, exempelvis nationaliseringarna av koppark och stålindustrin. Men redan i slutet av 1971 började bourgeoisin och småbourgeoisin inom partiet att känna sig hotade och stödet uteblev. Två strömningar inom partiet gav sig nu tullkänna. Båda dessa var överens om att Allende och UP måste störtas. Den ena linjen gick ut på att man främst med USA-imperialisterna och den nationella bourgeoisin skulle inrikta sig på att skapa ett ekonomiskt kaos i landet, så att partiet vid presidentvalet 1976 skulle kunna ta över makten. Den andra linjen som i stort sätt även var Nationalpartiets linje gick ut på att man inte skulle vänta till 1976. Ett ekonomiskt kaos skulle istället ge militärerna möjligheter att ingripa och tillfälligt eller permanent överta makten.

En av de ledande gestalterna i PDC:s högerfalang är f.d presidenten Edoardo Frei. 1971 och 72 gjorde han ett antal resor till Europa och USA för att uppmana affärs- och bankkretsar i västvärlden att med alla medel bojkotta den chilenska ekonomin.

Även om det inom partiet fanns grupper som inte stödde en militärkupp, samarbetade PDC efter 1972 konsekvent med Nationalpartiet och de fascistiska grupperna för att förbereda UP:s störtande genom en militärkupp.

Utan deras stöd hade militären inte kunnat genomföra sin kupp: veckorna före kuppen stödde PDC

i deputeradekammaren (parlamentet består av senat och deputeradekammaren) ett dekret om "olagligförklarande" av UP. Denna röstning ingick i den av USA-imperialismen utgjorda planen för militärkuppen. Denna omröstning, tillsammans med resultatet av alla andra åtgärder man vidtagit, skulle ge militären ett "legitimt" skäl att ingripa (även om inte 2/3 av parlamentet stödde dekretet).

PDC bidrog alltså till att ge klartecken för militärkuppen. Den 12 september, dagen efter kuppen, publicerade PDC en kommuniké där man tillkännagav sitt stöd för juntan. Några dagar senare påstod PDC:s ledare P. Alwyn att Allendes regering hade haft för avsikt att installera en kommunistisk diktatur i landet, att Chile hotades av en Pragkupp osv. Enligt partiet berättigade detta militärens intervention. Frei, Alwyn och ledarna

för PDC:s högerflygel hade alltså gjort allt för att störta den lagliga regeringen, och samarbetade där inte minst med militärerna. De trodde att dessa skulle nöja sig med att störta regeringen för att sedan överlämna makten till en civil. regering. Frei, som hade stark stöd från USA, hade goda chanser att bli landets nye president.

Men så blev det nu inte. Militärerna behöll makten. Den första officiella kritiken från PDC mot juntan kom först den 28 september. Efter det att UP-partierna förbjödets beklagade PDC att "den demokratiska och konstitutionella processen avbrutits". Man fördömde i försiktiga ordalag upplösningen av de marxistiska partierna och uttalade sig mot att människor förföljdes av "ideologiska skäl". Dessutom förkastades militärens förslag till en ny författning med starkt korporativa drag. Men samtidigt säger man att "Allendereregierungens allt mer totalitära tendenser" gjorde kuppen oundviklig. Och partiet ansåg likaså att de steg som vidtagits mot dem som försöker bilda motståndsgrepp var berättigade, med

hänvisning till undantagstillståndet.

Den 29 september säger p. Alw-
vn att PDC inte önskat kuppen. Då hade militärjuntan hunnit upplösa även de borgerliga partierna. PDC, som i stor utsträckning medverkat till att göra kuppen möjlig, har alltså fångats i sin egen fälla: hoppet att juntan skall överlämna makten är definitivt ute, och vissa av partiets medlemmar, tex leighton från partiets vänsterflygel, utsätts för juntans repressiva kontroll.

Vissa sektorer inom den liberala flygeln har blivit skrämda av massakrerna och juntans öppet fascistiska karaktär. Sent omsider har man på officiellt håll givit uttryck för vissa moraliska betänkligheter vad gäller juntans behandling av UP-anhängarna. Men inte desto mindre ser man fortfarande militärens framfart som berättigad och betraktar de grupper som med vapen försökt försvara en lagligt vald regering som brottslingar. Genom sina handlingar och ställningstaganden har PDC gjort sig till medbrottsling till den fascistiska militärkuppen.

**FÖREGÅENDE
NUMMER AV
CHILE BULLETINEN
KAN BESTÄLLAS
GENOM CHILEKOMMITTÉN
G:LA BROGATAN 29² STHLM
TEL 21 27 23 PG 65 39 28-2**

...och vad kan **DU** göra för Chiles folk?

Den internationella konferensen för solidaritet med det chilenska folket hälsar med djup tillfredsställelse de otaliga demonstrationer och olika manifestationer som ägt rum i hela världen sedan den 11 september för att fördöma den fascistiska statskuppen och för att stödja Chile från regeringars, parlaments, politiska partiers, arbetarorganisationers, kulturella, ungdomars, kvinnors- och fredsrörelser, religiösa, humanitära organisationers sida. Konferenser anser att villkoren har skapats för att främja och utveckla - med yttersta vikt och brådska de bredaste och starkaste aktioner på alla områden för att snabbt göra slut på mordandet av och lidandet för många chilensare, att säkra världens fördömande och isolering av den fascistiska militärjuntan och att ge den vidaste och mest effektiva moraliska, politiska och materiella solidariteten till Chiles folk och organisationer - en solidaritet som måste förbereda och påskynda segern.

Konferensen uttrycker därför sitt totala stöd för den appell som utgick från Rom den 18 september 73 (163:e årsdagen av Chiles oberoende) från ledare för alla partier i Folkets Enhetsfront och av andra patriotiska personligheter i Chile. Denna appell kräver ett brett internationellt stöd åt det chilenska folkets motstånd och utgör ett dokument som kräver bred publicitet.

Konferensen föreslår att i alla länder och i internationell skala skall aktioner av alla de slag förstärkas för att världens solidaritet verkligen skall bli effektiv.

Den beslutar att rekommendera:

- Skapandet i varje land i enlighet med dess villkor och möjligheter breda, förenade och aktiva nationella solidaritetskommittéer.
- En stor informationskampanj för att avslöja militärjuntans brott, särskilt genom konferenser, debatter etc och ett intensivt utnyttjande av betydelsefulla informationsmedia.
- Upprättandet av en internationell domstol bestående av välkända jurister som fördömer dessa brott
- Att sända budskap, deklarationer och resolutioner till FN, till dess specialiserade organ liksom till regeringar för att av dem kräva att omedelbart intervensera för att få ett slut på massakrerna på chilensare och för att offentligt avslöja dem i dessa internationella forum.

Med anledning härav beslutar konferensen att utnämna en delegation som skall resa till FN för att möta dess generalsekreterare och den fungerande ordföranden för Generalförsamlingen - - - - -

- Demonstrationer, möten och andra former för folkliga manifestationer
- En omedelbar kampanj för att samla namnunderskrifter till solidaritet för Chiles folk för att kräva ett slut på mordet, tortyren och fängslandet och för att avslöja militärjuntan
- Att sända telegram och brev med fördömanden till fascistjuntan, och vidare sympatibudskap till det chilenska folket med försäkran om alla folks fullständiga stöd.
- Kampanjer som riktas till regeringarna för att av dem kräva åtgärder för att isolera militärjuntan och vidtaga olika moraliska, politiska och ekonomiska sanktioner så att juntan inte får några vapen för att mörda det chilenska folket. I detta avseende stödjer konferensen kraftigt de brittiska arbetare vid örlogsvärven som beslutat att stoppa byggandet av örlogsfartyg avsedda för juntan och de franska hamnarbetarnas beslut att inte lasta vapen som är destinerade till denna omänskliga regim och besluten från arbetarorganisationerna i Frankrike, Venezuela, Argentina och andra länder som organiserat stora strejker för solidaritet med det chilenska folket.

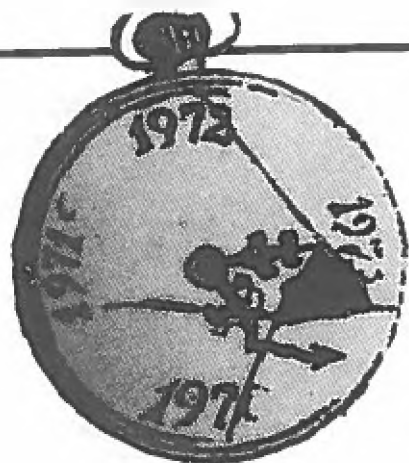
Alla slag av demonstrationer mot representanterna för militärjuntan som besöker olika länder för att låta dem lära känna folkens indignation. Och samtidigt främja besök i olika länder av ledare för Folkfronten och andra som är sanna representanter för det chilenska folket.

- En omfattande kampanj för att ge materiellt stöd till offren och till motståndsrörelsen i Chile genom offentliga insamlingar och andra initiativ
- Att sända delegationer med jurister, humanitära, religiösa, och andra organisationer till Chile för att göra undersökningar och inför hela världen publicera uppgifter om den verkliga situationen i Chile
- Olika demonstrationer mot de multinationella företagen, särskilt mot ITT och Kennekott, som har legat bakom konplotten mot Chile
- Politiskt, diplomatiskt, folkligt tryck för att göra slut på förföljelserna av politiska fångar i Chile och för att de tas emot i andra länder
- Att inbjuda utövare av olika och specialiserade yrken att ta initiativ för att rädda och befria sina chilenska kollegor: arbetare, ungdom, kvinnor, konstnärer, artister, fria yrken, intellektuella osv
- Att understödja alla de initiativ och solidaritetsaktioner som får rum eller förberedes i nationell eller internationell skala
- Att stödja de initiativ som framlagts av breda ungdomsgrupper vid konferensen i Paris den 22 september 1973, organiserad av olika internationella och nationella rörelser
- Att hälsa världskongressen för fredskrafterna som skall hållas i Moskva den 25-31 oktober 1973 och där det blir tillfälle att utföra och stimulera till omfattande aktioner för solidaritet med Chile

- Att ägna den 4 november - tredje årsdagen av Salvador Allende som president för republiken Chile - som internationell dag för att hedra hans liv och hans verksamhet (ex genom att ge hans namn åt gator, torg, skolor, folkliga organisationer osv). Denna hyllning kan också ha som mål att vidga stödet åt det chilenska folket
- Att genom alla medel sprida det sista budskapet som sändes till hans folk under aokompanjemang från de fascistiska bomberna, genom skivor och kassetter, radioprogram, tidningar och speciella publikationer. Detta budskap kan åtföljas av Pablo Nerudas sista dikt mot sitt lands fiender
- För att koordinera och stimulera förverkligandet av dessa viktiga och brådskande aktioner fastslog konferensen att en internationell förbindelsekommitté skall bildas. Dess omedelbara mål skall vara att övergå till konsultationer med alla de sektorer, styrkor, organisationer o a (som deltagit eller iöke i denna konferens) för att säkra, att på grundvalen av den rika mångfalden av dem som stödjer den chilenska saken möjliggöra att snabbt skapa en världsomfattande solidaritetsrörelse med det chilenska folket.

KRISTIAN LUND...
Forts. från sid 25

lism kan endast uppnås genom krossandet av borgarstaten. Det som hänt här i Chile är inte det chilenska folkets vilja. Det är fascisternas, militärjuntans och USA-imperialisternas vilja. Slutligen vill vi säga att det chilenska folket aldrig kommer att ge upp. Vi kommer att kämpa tills fascisterna störtas. Det finns motstånd och kommer alltid att finnas motstånd, så länge juntan sitter vid makten. De politiska fångarna i Valdivia genom Kristian Lund.
 Valdivia 29 september 1973.

CHILE

En kronologisk översikt

1906

Luis Emilio Recabarren, grundaren av Chiles arbetarrörelse, väljs in i parlamentet som ombud för det norra gruvdistriktet, där han under 5 år arbetat med att organisera nitratgruvarbetarna.

dec. 1907

En av de värsta massakrerna i arbetarrörelsens historia inträffar i Iquique, en nitratgruvstad. 10 000 gruvarbetare demonstrerar för högra löner, ökad säkerhet i arbetet och ett slut på exploateringen från den företagsägda affären. Arbetarna beskjuts, med maskingevär, av militären. 2 000 män, kvinnor och barn dör. Nitritgruvorna ägdes vid denna tid till största delen av engelsmän.

sept. 1909

Den chilenska arbetarfederationen (FOCH) bildas av de konservativa som en förening för ömsesidig hjälp. Sociala och ekonomiska förändringar orsakade av första världskriget medför stigande missnöje bland arbetarna. Mellan 1911 och -20 inträffar 293 strejker och FOCH utvecklas till en militant organisation.

1911

Amerikanen Guggenheim betalar 25 miljoner dollar i räntor till en Bostonföretagare och inköper en gruva, som senare blir berömd som Chuquicamata, världens största dagbrottsgruva för koppar.

1912

L.E. Recabarren bildar arbetarklassens första politiska parti, Socialistiska Arbetarpartiet.

1913

Bethlehem Steel Corporation erhåller en koncession på 30 år för att bryta Chiles järnmalmslager. Företaget bibehåller monopolet till mitten av 1950-talet.

dec. 1914

Andes Copper Mining Company, ett dotterbolag till Anaconda, köper koppargruvan La Africana från en välbärgad chilensare.

1915

Kennecott Copper Corporation bygger ut El Tenientegruvan med kapital från Morgangruppen (Gruvan hade sålts till Braden Copper Company 1904 av sin chilenska ägare. Braden i sin tur sålde 1908 till Guggenheimintressen som då organiserade Kennecott Copper Company).

1918

Liberala Alliansen, Chiles första anti-oligarkiska koalition, erövrar kontroll i parlamentets underhus. Ledda av de progressiva delarna av Liberala och Radikala partierna vinner Alliansen medel- och underklassröster.

1920

Den Liberala Alliansens presidentkandidat, Arturo Alessandri (vars son ställer upp som Allendes motkandidat 1970), väljs till president. Stödd av medelklassen och några sektorer inom arbetarklassen, är Alessandri den första president som försöker vinna politisk makt genom att mobilisera massorna på basis av ett socio-ekonomiskt program.

1905 ~ 1973

med tonvikt på vänsterns historia

dec. 1921

- Chilenska Arbetarfederationen (FOCH), ledd av Recabarren, ansluter sig till Röda fackföreningsinternationalen, som bildades 1919 i Moskva.

1922

Socialistiska Arbetarpartiet, bildat 1912 av Recabarren, ombildas till Chiles Kommunistiska Parti och ansluter sig till Tredje Internationalen, som bildats i Moskva 1919 och består av anslutna nationella kommunistiska partier.

1923

Guggenheim, som behöver kapital för att konsolidera sina nitratinnehav, säljer Chuquicamata för 70 milj. dollar till sin rival, Anaconda Copper Company.

1925

- Kemmerer Financial Mission, en ekonomisk rådgivargrupp under ledning av Edwin Kemmerer, professor från Princeton University, rekommenderar Chile att reorganisera sitt banksystem, etablera en centralbank och återgå till guldstandarden i syfte att locka till sig utländskt kapital. President Alessandri ger efter.

En ny konstitution antas. Kyrka och stat skiljs åt. En stark verkstäl-
lande makt etableras till priset av
en försvagad lagstiftande makt där
de traditionella jordägande grupper-
na hade varit starkast. Konstitutio-
nen föreskriver direkt beskattning
och innefattar även bestämmelser
för en av de mest avancerade arbets-
och välfärdslagstiftningarna i vär-
lden vid den tiden. Staten fick vitt-
gående befogenheter att ingripa i
sociala och ekonomiska frågor.

I en serie komplicerade politiska manövrer tvingades president Ales-
sandri att avgå som president.
Överste Ibanez styr Chile diktato-
riskt med stöd från högern och vän-
stern, först bakom kulisserna och
sedan som president.

1931

Chiles Kommunistiska Parti erkänns officiellt. Detta innebär att par-
tiet för första gången i sin histo-
ria kan registrera och presentera
kandidater till lokala och natio-
nella val.

juni 4 - 16 1932

DEN SOCIALISTISKA REPUBLIKEN utro-
pas. Republiken leds av en "även-
tyrlig" socialist, överste Marmaduke Grove och Eugenio Matte (grun-
daren till en liten socialistisk
aktionsgrupp). Den revolutionära
regeringen presenterar ett program
kallat "de 50 punkterna".
Efter endast 12 dagar störtas den
socialistiska republiken genom en
militärkupp.
När Grove störtas protesterar bl.a.
Salvador Allende, som då var uni-
versitetsstudent. Han blir arreste-
rad. Fem små socialistiska rörelser
som arbetade med denna Socialisti-
ska Republik sluter sig samman året
därpå och bildar Chiles Sociali-
stiska Parti.

dec. 1932

Arturo Alessandri väljs åter till
president stödd av det Radikala och
det Liberala partiet. Han får 163744
röster mot Groves 60261. Alessandri
har nu blivit mer konservativ. Vän-
sterledare förföljs och fängslas.

april **1933**

Chiles Socialistiska Parti grundas. Det är liksom kommunistpartiet marxistiskt och har starkt stöd från arbetarna. Salvador Allende är en av grundarna till partiet.

1935-36

De kommunistiska, socialistiska och radikala partierna enas för första gången i en folkfront och arbetar tillsammans med flera mindre partier mot Alessandris konservativa regering.

1937

Nationella Falangen, föregångare till våra dagars Kristligt Demokratiska Parti, startas av unga katolska intellektuella, däribland Eduardo Frei och Manuel Garretón Walker. Det nya partiet kommer att växa under 40- och 50-talet, tills det 1963 blir det röstmässigt största.

sept. **1938**

Medlemmar av Chiles lilla nazistiska parti ockuperar byggnader i centrum av Santiago. 62 nazister avrättas av polisen. Massakern retar upp även konservativa chilener och bidrar till att öka stödet för Folkfronten. Ex-diktatorn Carlos Ibáñez, vid denna tid presidentkandidat, som var inblandad i det nazistiska kuppförsöket, fängslas. För att hämnas, instruerar han sina anhängare att stödja Folkfronten mot Alessandris valda efterträdare, Gustavo Ross.

dec. 1938

Pedro Aguirre Cerda, medlem av Radikala Partiet och Folkfrontens presidentkandidat, väljs till president.

1942

Radikalen, Juan Antonio Ríos, väljs till president med stöd från kommunisterna och socialisterna. Moderata reformer fullbordas, men arbetarnas realinkomst ökar bara med en procent per år.

jan. **1943**

Strax efter Förenta Staternas inträde i 2:a Världskriget bryter Chile sina förbindelser med Japan och Tyskland och belönas av USA med lån från

46 Export - Importbanken.

1946

Nya val hålls på grund av president Ríos död. Gabriel González väljs med kommunisternas stöd. Han tar med 3 kommunister i sin 11 man starka ministär (cabinet).

april **1947**

Kommunisterna får 18% av rösterna i kommunalvalen. De får 71% av kolgruvearbetarnas röster, 63% av nitratgruvearbetarnas och 55 % av koppargruvearbetarnas. Kort därefter avskedas de kommunistiska ministrarna från González Videlas regering som börjar utöva en omfattande repression mot partiet. Tusentals kommunister arresteras och många deporteras till Pisagua i den norra öken. Chiles berömda poet, Pablo Neruda, berövas sitt mandat.

sept. **1948**

Lagen för Demokratins försvar, den s.k. "förbannade lagen" antas. Kommunistpartiet förbjuds och dess 40-50 000 medlemmar stryks från röstlängderna. Många ledare deporteras och fängslas, men partiet fortsätter att arbeta underjordiskt och stöder aktivt Allendes presidentkandidatur 1952.

1949

Kvinnorna får rösträtt. Dessförinnan röstade endast 10% av Chiles befolkning. 1957 hade 19 % av befolkningen rösträtt och 1961 hade siffran stigit till 25%. Analfabeter saknar rösträtt fram till 1970.

1950

Det statsägda stålverket Huachipato nära Concepción öppnas. Stålverket, värt 88 milj. dollar förvaltas av Koppers Co. of Pittsburgh, och finansieras delvis genom lån på 48 milj. dollar från den amerikanska Export - Import banken.

1951-52

Försämrade ekonomiska förhållanden leder till skyhöga priser, talrika strejker och demonstrationer. "Valmanskåren" ser sig om efter ett nytt ledarskap.

De chilenska väljarna, som är besvikna på de traditionella partierna, väljer den 75-årige, ex-diktatorn Carlos Ibanez till president.

Ibanez lovar att leda en "moralisk pånyttfödelse av Chile", samt att avlägsna korruption. Salvador Allende ställer för första gången upp som presidentkandidat. Han representerar en koalition av socialister och kommunister, kallad Folkfronten, Kommunistpartiet stöder honom "underjordiskt". Allende får endast 5,4% av rösterna.

feb. 1953

Den militanta och vänsterinriktade fackföreningsfederationen CUT, Central Unica de Trabajadores (idag ungefär detsamma som Landsorganisationen), organiseras efter en lång period av splittring inom vänsterns arbetarled. CUT kom att, 1970, ge ett massivt stöd till Allende.

1955

Det amerikanska företaget Cerro Copper Corporation, med stor verksamhet i Peru, köper Rio Blanco Copper Mine.

1956

FRAP, en koalition mellan Socialistpartiet, Kommunistpartiet och flera mindre partier bildas. FRAP stöder en gemensam lista av kandidater och uppvisar en tämligen enad front mot Ibanez regering. Till skillnad från 1930-talets folkfront samt den nu regerande Folkfronten ingår inte Radikala Partiet i FRAP.

1957

USA-ägda Anaconda Copper Co. beslutar att ersätta sin uttömda gruva, Potrerillos, med ett nytt företag kallat "El Salvador". Under tiden 1956-59 investerar företaget 108 milj. dollar i företaget.

1957

Studentdemonstrationer utbryter i protest mot ett regeringsbeslut att höja bussavgifterna. Två studenter dödas, vilket leder till omfattande gatuoroligheter där även tusentals fattiga från städerna deltar.

1958

"Den förbannade lagen" lagen för demokratins försvar, avskaffas och Kommunistpartiet förklaras legalt på nytt.

Partiet tar aktiv del i FRAP och stöder Salvador Allendes presidentkampanj.

Konservative, Jorge Alessandri, son till Arturo Alessandri, väljs till president. Allende, som representerar FRAP, förlorar med endast 35 000 röster. 1,3 milj. människor röstade i valet.

mars 1961

Parlamentsval. de chilenska väljarna uttrycker sitt missnöje med Alessandris regering. FRAP registrerar en större ökning än något annat chilenskt parti.

1962

Valreglerna revideras. Rösträtten blir en lagstadgad rättighet och plikt för alla läskunniga vuxna. 1/5 av befolkningen (och omkring 1/3 av arbetarklassen) är trots detta fortfarande utestängda från valdeltagande genom bestämmelsen om läskunnighet. Denna lag finns kvar till 1970.

nov. 1962

Den första jordreformslagen antas. Jordreforminstitutet CORA bildas.

sept 1964

PRÉSIDENTVAL. Kristliga demokraternas presidentkandidat Eduardo Frei besegrar Salvador Allende, som återigen är kandidat för FRAP. Freis kampanj är avsedd att skrämma iväg väljarna från Allende. Med ett stöd av upp till 1 milj. dollar i månaden från amerikanska källor, lovar Frei en "revolution i frihet" och leder en massiv propagandaoffensiv, vars grundläggande budskap är att FRAP innebär kommunism, och kommunismen innebär slutet på all frihet.

Mycket beroende på denna skrämseltaktik förlorar Allende valet med bred marginal och får endast 38,9% av rösterna mot 56,1% för Frei.

mars 1965

PARLAMENTSVAL. Krist-demokraterna vinner alla de 12 senatsplatser varom striden står samt erhåller majoritet i deputerandekammaren (82 av 147 mandat). FRAP får 22% av rösterna.

1965

MIR (Movimiento de Izquierda Revolucionaria) bildas vid Universitetet i Concepcion. Flera splittrade grupper enas där, enas om en strategi för väpnad kamp i Chile. MIR kommer att vara en betydelsefull kraft inom den chilenska vänstern under 1970, med speciellt starkt stöd bland de hemlösa "nybyggarna" i Santiago och bland bönderna på landsbygden.

mars 1966

Arbetarna i den USA-ägda El-Teniente-gruvan strejkar för högra löner. Andra gruvarbetare i norr tillkännager en sympatiststrejk, som olagligförklaras av regeringen. Trupper ockuperar fackföreningsbyggnaden vid Anacondas gruva El Salvador. 6 gruvarbetare och 2 kvinnor dödas, 40 såras.

april 1966

Det chilenska parlamentet antar lagen om "chilenisering av kopparn" vilken stadgar om partiell nationalisering av USA-ägda koppargruvor.

mars 1967

KOMMUNVAL. Vänsterns stöd bland väljarna stiger från 22% (1965) till 30%. Krist-demokraterna får 35,6% av rösterna, 7% mindre än vid parlamentsvalen 1965.

nov. 1967

En landsomfattande strejk påbjuds för att protestera mot ett regeringsförslag om att sänka arbetarnas löner och temporärt förbjuda strejkrätten som ett medel att kontrollera inflationen. USA-tränade soldater tillsammans med specialtränad kravallpolis krossar strejken med helikopter, tårgas, tanks och skjutvapen. I Santiago dödas 7 personer däribland 4 barn, och många såras.

1968

I ett fylnadsval till en senatsplats i södra Chile, väljs Radikalen Alberto Baltra med stöd av kommunister, socialister och radikaler.

mars 1969

Massaker i Puerto Montt. Kravallpoliserna dödar 9 och sårar 30 jordbruksarbetare i den sydligt belägna staden Puerto Montt genom att med våld avhysa 100 jordbruksarbetare från ett stycke outnyttjad mark som under fredliga former ockuperats.

PARLAMENTSVAL. Krist-demokraterna förlorar 27 platser i den 150 man starka Deputerandekammaren och förlorar sin absoluta majoritet. De får 29,8 % av rösterna medan kommunisterna och socialisterna tillsammans får 28,1%.

maj 1969

Medlemmar av krist-demokratiska partiets vänsterflygel bildar MAPU (Movimiento de Accion Popular Unitaria) som senare blev en viktig del av UP. Jacques Chonchol utses till generalsekreterare.

okt. 1969

TACNAZO. Två arméenheter revolterar i en förstad till Santiago (Tacna) Det är det första militära upproret på 37 år. Brigadgeneral Roberto Viaux, som leder de missnöjda soldaterna, säger att hans enda syfte är att vinna gehör hos presidenten för att uttrycka arméofficerarnas klagomål. Frei's regering betraktar revolten såsom ett första steg i en statskupp och stoppar den snabbt. Revoltens ledare general Viaux, syns i nyhetsspalterna igen 1970 då han är inblandad i mordet på general René Schneider.

okt. 1969

UP:s samarbetskommitté bildas och avslutar flera månaders diskussioner om planer på att bilda en Folkfront.

dec. 1969

REGERINGENS BASPROGRAM, UP:s 40-punktsprogram godkänns av medlemspartierna.

jan 1970

Folkfrontens samarbetskommitté nominerar Allende till presidentkandidat.

(Övriga kandidater för UP var:

för Kommunistpartiet Pablo Neruda
- Radikala Partiet Alberto Baltra
- MAPU Jacques Chonchol
- API Rafael Tarud

awpr. 1970

• **PRESIDENTVAL.** Salvador Allende vinner valen, och Chile blir det första landet i världen som väljer en socialistisk president (en marxistisk-socialistisk president!)

Valresultat:

Allende (UP)	36,2%
Rodomiرو Tomic (kristdemokraterna)	27,8%
Jorge Alessandri (oberoende)	34,9%

Då Allende inte uppnår majoritet är en speciell parlamentsröstning nödvändig för att han ska godkännas som president.

okt. 1970

Arméns överbefälhavare, René Schneider, som anser att militären inte bör blanda sig i den politiska processen, skjuts till döds av högerterrorister.

Dessa hade hoppats kidnappa honom för att provocera fram en militärkupp strax före den viktiga omröstningen i parlamentet.

• okt. 24

Allende utropas av parlamentet till Chiles president

nov. 3

Allende installeras.

1970

4 SEPTEMBER

Salvador Allende får 36,3 % av rösterna i parlamentsvalen, medan den konservativa kandidaten Jorge Alessandri får 34,98 % och det kristligt demokratiska partiets kandidat, M Rodomiرو Tomic får 27,84 % av rösterna.

24 OKTOBER

Kongressen ratificerar valet av Allende.

4 NOVEMBER

Allende installeras officiellt i La Moneda-palatset.

2 DECEMBER

DE första stora jordegendomerna exproprieras i enlighet med jordreformlagen.

1971

7 JANUARI

Chile upprättar diplomatiska förbindelser med Kina

4 APRIL

UP får 49,75 % av rösterna i kommunalvalen.

6 APRIL

Chile upprättar diplomatiska förbindelser med DDR.

II JULI

Parlamentet röstar enhälligt för nationalisering av kopparen.

23 SEPTEMBER

En speciell koppartribunal meddelar, att de nordamerikanska kopparbolagens hemförda vinster vida överstiger ersättningssumman vid nationaliseringen.

10 NOVEMBER

Fidel Castro anländer till Chile för ett tre veckors besök.

I och 2 DECEMBER

Santiagos överklasskvinnor demonstrerar mot regeringen. Undantagstillstånd proklamerar.

22 DECEMBER

Kongressen antar ett lagförslag, som går ut på att regeringen härnäst inte får nationalisera företag utan att parlamentet först studerat och godkänt förslaget.

1972

21 MARS

Journalisten Jack Anderson avslöjar att ITT och CIA under 1970 och 1971 konspirerat för att störta regeringen.

1 JUNI

Hanoi och Santiago upprättar diplomatiska förbindelser.

27 JUNI

För andra gången på mindre än ett år avsätts inrikesministern av kongressen.

11 OKTOBER.

Åkeriägarna strejkar mot regeringen. Undantagstillstånd proklameras.

2 NOVEMBER

Regeringen ombildas helt. Tre militärer tar plats i den nya regeringen. General Prats blir inrikesminister.

5 NOVEMBER

Åkeriägarstrejken upphör.

4 DECEMBER

Allende talar inför FN om Chiles utrikeshandel och utrikespolitik. Han omnämner bl a ITT:s och de stora kopparbolagens sabotageförsök.

20 DECEMBER

Förhandlingar inleds i Washington om ersättning till de nationaliserade kopparbolagen.

1973

4 MARS

Val till parlamentet. Oppositionen behåller enkel majoritet i parlamentet. UP får 43,9 % av rösterna, vilket är en klar framgång.

28 MARS

Militärerna lämnar regeringen.

15 MAJ

Strejken vid El Teniente-gruvan fördjupar den politiska krisen.

20 JUNI

Senaten avsätter två ministrar.

27 JUNI

Undantagstillstånd proklameras till följd av ett attentatsförsök mot general Prats.

28 JUNI

Ett kuppörsök slås ned på tre timmar.

3 JULI

Slut på strejken i El Teniente-gruvan. Strejken har kostat Chile mer än 40 miljoner dollar.

5 JULI

En ny regering bildad, denna gång utan militärer.

25 JULI

Åkeriägarna inleder en nationell strejk

3 AUGUSTI

Kristdemokraterna, som inlett en dialog med regeringen för att få slut på krisen, ställer sådana villkor, att förhandlingarna låses.

9 AUGUSTI

En ny regering bildas, den sjätte under UP:s regeringstid.

22 AUGUSTI

Deputeradekammaren antar en motion, som olagligförklarar regeringen.

27 AUGUSTI

Amiral Raúl Montero, chef för marinen, avgår från sin post som finansminister.

4 SEPTEMBER

Under 5 timmar demonstrerar 700.000 - 800.000 människor för att fira treårsdagen av UP:s valseger.

7 SEPTEMBER

Allende ~~annons~~ ~~signar~~ en folkomröstning och ett återtagande av dialogen med kristdemokraterna.

11 SEPTEMBER

Militären beskjuter Moneda-palatset. Allende dödas. Fascistgeneralerna tar över makten i Chile. Radiostationerna tystnar, inga tidningar, utom juntans språkrör, tillåts komma ut. En blodig förföljelse av den chilenska vänstern inleds.